

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Evidence pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Veronika MATULOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Bc. Ing. Lucie FORMANOVÁ**

Znojmo, 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma *Evidence pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce*. Toto téma jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu jsem řádně označila a uvedla v seznamu použitých zdrojů.

Ve Znojmě dne

.....

Veronika MATULOVÁ

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Lucii Formanové, paní Ing. Marii Smrčkové a celému týmu Znojemské tepelné společnosti, s. r. o. za poskytnutí dat a informací pro vypracování praktické části, a v praktické části a hlavně za cenné rady a připomínky při zpracování této práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Veronika MATULOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Evidence pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce
Název (v angličtině)	Recording receivables and payables in a selected accounting entity

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je na základě teoretických poznatků o evidenci pohledávek a závazků analyzovat a zhodnotit evidenci pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce, popř. navrhnout změny k jejich efektivnímu řízení.

Postup práce:

1. V teoretické části bakalářské práce vymežit základní pojmy a popsat evidenci pohledávek a závazků.
2. V praktické části bakalářské práce provést analýzu evidence pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce z účetního a daňového pohledu.
3. V závěrečné části bakalářské práce na základě dosažených výsledků komplexně zhodnotit evidenci pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce, popř. navrhnout změny k jejich efektivnímu řízení.

Metody: Literární rešerše, komparace, deskripce, analýza, syntéza

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011, 241 s. ISBN 978-80-7357-1.
2. DUŠEK, Jiří. *Daně z příjmů 2016: přehledy, daňové a účetní tabulky*. 21. vyd. Praha: Grada Publishing, 2016, 208 s. ISBN 978-80-271-0036-1.
3. PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika*. 2. vyd. Olomouc: Anag, 2011, 120 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
4. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2017

Veronika MATULOVÁ
student

Bc. Ing. Lucie FORMANOVÁ
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou pohledávek a závazků účetní jednotky, která se zabývá vodoinstalatérstvím, obchodem a výrobou tepelné energie. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce je zaměřena na rozbor odborných literárních zdrojů, které se zabývají zúčtovacími vztahy. Jsou zde vysvětleny základní pojmy a charakterizovány jednotlivé účty, které se týkají zúčtovacích vztahů. Praktická část bakalářské práce je věnována představení Znojenské tepelné společnosti, s.r.o. Poté je provedena horizontální a vertikální analýza pohledávek a závazků. V rámci hodnocení finančního zdraví zvolené účetní jednotky jsou využity i vybrané ukazatele finanční analýzy. Analýza bude provedena za období 2010 až 2015.

Jako podkladová data sloužící pro rozbor současné situace byly využity účetní výkazy společnosti. V závěru bakalářské práce jsou shrnuty dosažené výsledky provedené finanční analýzy, jež jsou doplněny o doporučení k zlepšení finanční situace společnosti.

Klíčová slova: pohledávky, závazky, pohledávky po lhůtě splatnosti, finanční analýza

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the issue of accounts receivables and payables of an accounting department within a company that provides services for water installation, trade and production of heat energy.

This thesis is divided into two sections, theoretical and practical. The theoretical section includes a breakdown of expert literature sources focused on accounting relationships. In this section, the basic terms and concepts are explained and includes charts of accounts involved in netting relationships.

The practical part of this bachelor thesis is dedicated to introducing Znojemska tepelna společnost, s.r.o. After that, vertical and horizontal financial analysis has been done on receivables and payables. Due to the evaluation of the financial health of the accounting department of the company, financial analysis indicators have been applied to this work. Financial analysis has been done for the period between 2010 – 2015.

The company's financial statements were used as the underlying data to analyze the current situation of the company. The results of the financial analysis are summarized at the end of the thesis and include recommendations based on the results, in order to improve the financial situation of the company.

Keywords: receivables, payables, receivables, passed due, financial analysis

Obsah

1	ÚVOD.....	11
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	12
3	TEORETICKÁ ČÁST	13
3.1	LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ V ČR	13
3.2	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	16
3.2.1	OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ	16
3.2.2	POHLEDÁVKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ	17
3.2.3	ZÁVAZKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ	20
3.2.4	POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY ZA ZAMĚSTNANCI A INSTITUCEMI 23	
3.2.5	ZÚČTOVÁNÍ DANÍ A DOTACÍ.....	24
3.2.6	POHLEDÁVKY KE SPOLEČNÍKŮM A SDRUŽENÍ	26
3.2.7	ZÁVAZKY KE SPOLEČNÍKŮM A SDRUŽENÍ	27
3.2.8	JINÉ POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY	28
3.2.9	PŘECHODNÉ ÚČTY AKTIV A PASIV	29
3.2.10	OPRAVNÉ POLOŽKY K ZÚČTOVACÍM VZTAHŮM	33
3.2.11	POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ.....	34
3.2.12	INVENTARIZACE POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ.....	36
3.2.13	REZERVY	36
3.2.14	DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	37
3.2.15	ODLOŽENÝ DAŇOVÝ ZÁVAZEK A POHLEDÁVKA.....	38
3.3	FINANČNÍ ANALÝZA	39
3.3.1	HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA	39
3.3.2	VERTIKÁLNÍ ANALÝZA.....	39
3.3.3	ANALÝZA POMĚROVÝMI UKAZATELI	40
3.3.4	UKAZATELE LIKVIDITY	40

3.3.5	UKAZATELE AKTIVITY	41
3.3.6	UKAZATEL RENTABILITY INVESTOVANÉHO KAPITÁLU	43
3.3.7	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	43
4	PRAKTICKÁ ČÁST	44
4.1	CHARAKTERISTIKA ÚČETNÍ JEDNOTKY	44
4.1.1	PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ	44
4.1.2	HISTORIE SPOLEČNOSTI	45
4.1.3	ZAMĚSTNANCI.....	45
4.1.4	ÚČETNÍ PROGRAM.....	46
4.1.5	BANKOVNÍ ÚČET A POKLADNA.....	46
4.2	PŘEHLED POHLEDÁVEK ÚČETNÍ JEDNOTKY VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ.....	46
4.2.1	HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA POHLEDÁVEK V ROZVAZE.....	48
4.2.2	VÝVOJ POHLEDÁVEK V LETECH 2010 – 2015	51
4.2.3	POHLEDÁVKY ZA ODBĚRATELI	51
4.2.4	POHLEDÁVKY PO LHŮTĚ SPLATNOSTI.....	53
4.3	PŘEHLED ZÁVAZKŮ ÚČETNÍ JEDNOTKY VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ 55	
4.3.1	HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA ZÁVAZKŮ V ROZVAZE.....	56
4.3.2	ZÁVAZKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ DLE LHŮTY SPLATNOSTI 59	
4.3.3	ZÁVAZKY VŮČI STÁTNÍM INSTITUCÍM	59
4.4	INVENTARIZACE POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ	60
4.5	ZHODNOCENÍ FINANČNÍ POZICE SPOLEČNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY	60
4.5.1	UKAZATEL RENTABILITY INVESTOVANÉHO KAPITÁLU	61

4.5.2	UKAZATELÉ LIKVIDITY	61
4.5.3	UKAZATELÉ AKTIVITY	64
4.5.4	DOPORUČENÍ PRO VEDENÍ ÚČETNÍ JEDNOTKY	67
5	ZÁVĚR.....	69
5.1	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	70
5.2	SEZNAM ZKRATEK	71
5.3	POUŽITÁ LITERATURA	72

1 ÚVOD

Se zúčtovacími vztahy se setkávají všechny podnikatelské subjekty, proto je tohle téma důležitou součástí účetnictví.

Za zúčtovací vztahy jsou v účetnictví považovány pohledávky a závazky a jejich vymezení se věnuje občanský zákoník.

Nejčastější problematikou jsou ale pohledávky a závazky z obchodních vztahů. Podstatou vzniku těchto pohledávek a závazků obchodních vztahů je časový rozdíl mezi okamžikem, kdy jsou výkony poskytnuty dodavatelem a okamžikem, kdy jsou výkony uhrazeny odběratelem. Důležitým podkladem pro účtování je účetní doklad, který je označován jako faktura.

Výše a rychlost splácení pohledávek a závazků má vliv na likviditu. V této době představuje platební neschopnost vážné ekonomické problémy, které pak ovlivňují finanční zdraví podniku. Proto je vhodné, aby společnost měla neustálý přehledný systém v řízení pohledávek a prováděla jejich kontrolu už od okamžiku svého vzniku.

Před problémy s pohledávkami se může podnikatelský subjekt zabezpečit už před jejich vznikem. Je dobré si zjišťovat informace o budoucích, ale i stálých obchodních partnerech. Důležité také je důsledně zpracovávat obchodní smlouvy.

Někdy se ale stává, že dojde ke vzniku pohledávek a závazků po splatnosti. Podnikatelský subjekt by tak měl učinit příslušné kroky k jejich vymáhání.

Bakalářská práce se v teoretické i praktické části těmito tématy zabývá. Pozornost je věnována právě například pohledávkám a závazků z obchodních vztahů, pohledávkám po splatnosti, legislativě zúčtovacích vztahů, finanční analýze a dalšími tématy.

V praktické části jsou rozebrány vybrané poměrové ukazatele finanční analýzy, jako například likvidita, aktivita, rentabilita a také horizontální a vertikální analýzy.

Dále je pak řečeno doporučení pro vedení účetní jednotky v podobě vytvoření způsobů, jak vymáhat pohledávky, jelikož se společnost s pohledávkami po lhůtě splatnosti ve sledovaných letech potýká.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je na základě teoretických poznatků o evidenci pohledávek a závazků provést analýzu a zhodnotit evidenci pohledávek a závazků ve vybrané účetní jednotce, popř. navrhnout změny k jejich efektivnímu řízení.

Dílčí cíl teoretické části bakalářské práce spočívá v deskripci zúčtovacích vztahů se zaměřením na vymezení pohledávek a závazků z dodavatelských a odběratelských vztahů. Vysvětleno bude také účtování běžných případů v podniku. Větší pozornost pak bude věnována pohledávkám po lhůtě splatnosti. Cílem praktické části bakalářské práce je pak provést rozbor aktuálního stavu pohledávek a závazků vybrané účetní jednotky, na základě něhož navrhnout změny vedoucí ke zlepšení finančního zdraví vybrané účetní jednotky.

METODIKA

V bakalářské práci byly použity metody v podobě deskripce, analýzy, syntézy a komparace. Bakalářská práce se skládá ze dvou na sebe navazujících kapitol. Teoretické a praktické.

První kapitola se tedy týká teoretické části. Aby byly využity poznatky k psaní první kapitoly, byly nastudovány nejdříve potřebné informace z odborné literatury, právních předpisů a internetových zdrojů.

Druhá kapitola se věnuje praktické části. Data byla získána přímo od účetní jednotky a také ze sbírky listin, kde jsou veřejně dostupná. Na základě výkazů z podniku byla provedena analýza aktuálního stavu pohledávek a závazků. V rámci hodnocení finančního zdraví zvolené účetní jednotky byly využity i vybrané ukazatele finanční analýzy. A to horizontální a vertikální analýza jak pohledávek, tak závazků, rentabilita investovaného kapitálu, ukazatele likvidity a aktivity. Během práce byly také využity pro lepší přehlednost grafy a tabulky.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ V ČR

Účetnictví se řídí několika legislativními předpisy.

Jedním z nich jsou zákony, které jsou velmi důležitou právní normou upravující vedení účetnictví pro všechny účetní jednotky. Udává např. způsob sestavování a rozsah účetní závěrky, účetní knihy a jejich otevírání a uzavírání, stanovuje účetní metody a zásady atd.

Problematikou rozsahu vedení účetnictví se zabývá § 9 ZoÚ, který určuje obecné pravidlo vedení účetnictví, tzn. podvojně účetnictví v plném rozsahu. Tuto povinnost však některé účetní jednotky nemají. (Pilátová, 2017, s. 12, 13)

Dalším předpisem jsou **vyhlášky**. Ty jsou vydávány pro různé typy účetních jednotek a rozpracovávají některá ustanovení zákona, zejména rozsah a způsob sestavování účetní závěrky, uspořádání položek účetních výkazů a jejich obsahové vymezení, účetní metody a jejich použití směrnou účtovou osnovu (přílohy vyhlášek) a další. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 20, 21)

A jako poslední legislativní předpis jsou **České účetní standardy**. Ty podrobně rozpracovávají ustanovení vyhlášek pro jednotlivé typy účetních jednotek. Dále rozvádějí účetní metody a postupy účtování, a to pro určité skupiny majetku nebo pro konkrétní případy. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 22)

Účetnictví a samotné pohledávky a závazky se řídí těmito legislativními předpisy:

Zákony:

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Problematika oceňování majetku a závazků podle okamžiku se řeší v § 24, odst. 2, 6, 7 a v § 25, odst. 1 písm. g, a v §25, odst. 3 se řeší oceňování podle jednotlivých složek majetku a závazků.

K okamžiku vzniku je nutné stanovit oceňovací základnu. Tato problematika je upravena v § 27 – oceňování pohledávek a závazků.

Dále účetní jednotky zjišťují skutečné stavy pohledávek a závazků. Proto musí být také legislativně upravovány, a to v § 30 – inventarizace pohledávek a závazků.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů atd., který zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, a to v podobě daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob.

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, který upravuje daňovou uznatelnost odpisu pohledávek a opravných položek řešených v § 8, 8a, 8b, 8c

Vyhlášky:

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví - § 10, 11 (pohledávky), § 17, 18 (závazky) – vymezení pohledávek a závazků z hlediska účetní závěrky a § 60 – oceňování pohledávek a závazků.

Vyhláška č. 325/2015 Sb., kde se řeší v § 3 evidence v knize pohledávek a závazků a v § 6 je rozebrán přehled o majetku a závazcích.

Vyhláška č. 2070/2010 Sb., stanovuje pro vybrané účetní jednotky podle § 1 ods. 3 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, požadavky na organizační zajištění a způsob provedení inventarizace majetku a závazků, včetně bližších podmínek inventarizace jiných aktiv a jiných pasiv.

Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí vybraná ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů pro účetní jednotky, u kterých není hlavním předmětem činnosti podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

České účetní standardy:

S ohledem na téma bakalářské práce jsou následující ČÚS stěžejní:

ČÚS č. 004 – Rezervy – patří sem:

- Zákonné rezervy
- Rezervy na důchod a podobné závazky
- Rezervy na daň z příjmů
- Ostatní rezervy (rezerva na záruční opravy)

Řeší se zde jejich obsahové vymezení, postup tvorby a použití a postup účtování

ČÚS č. 005 – Opravné položky – řeší se zde

- Obsahové vymezení
- Postup tvorby a použití
- Postup účtování

ČÚS č. 006 – Kurzové rozdíly – řeší se zde:

- Splnění peněžitého dluhu a inkaso pohledávky
- Postoupení pohledávky a její vklad
- Převzetí dluhu od původního dlužníka
- Vzájemné započtení pohledávek
- Úhrada úvěru nebo zápůjčky novým úvěrem nebo zápůjčkou
- Převod záloh a závdavků na úhradu pohledávek a dluhů

ČÚS č. 010 – Zvláštní operace s pohledávkami – řeší se zde postup pro účtování

o pohledávkách po lhůtě splatnosti za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami.

ČÚS č. 017 – Zúčtovací vztahy – řeší se zde základní postupy pro účtování zúčtovacích vztahů za účelem souladu při používání účetních metod účetními jednotkami ve všech položkách zúčtovacích vztahů.

3.2 ZÚČTOVACÍ VZTAHY

Zúčtovacími vztahy rozumíme vztahy závazků a pohledávek účtované v účtové třídě 3. (Mrkosová, 2016, s. 174)

Za zúčtovací vztahy jsou v účetnictví považovány pohledávky a závazky (dluhy). Vymezení pohledávek a závazků se věnuje občanský zákoník.

Pohledávka je právo, které vzniká jednomu účastníku určité transakce vůči druhému účastníku, kterému vzniká z této transakce dluh. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 110)

Pohledávka je z účetního hlediska majetkem věřitele, konkrétně oběžným aktivem účetní jednotky a je o ní účtováno na základě faktur vydaných odběratelům. (Rubáková, 2015, s. 118)

Závazky jsou představovány jako zdroje krytí – pasiva podniku. Jsou označovány jako povinnost, která vznikla na základě minulých skutečností, a od jejíhož vypořádání se očekává, že vyústí v odtok prostředků z podniku. (Králová, 2013)

Ale ne každý závazek je ve skutečnosti dluhem (např. závazek z titulu ručení za třetí osobu). (Novotný, 2016, s. 24)

Může jít o povinnost peněžní, hmotnou i nehmotnou. Jde tedy o povinnost nebo odpovědnost jednat nebo konat určitým způsobem. Závazky mohou být právně vymahatelné v důsledku závazné smlouvy nebo zákonem stanoveného požadavku.

V rámci zúčtovacích vztahů se v podstatné míře respektuje zásada zákazu kompenzace. (Rubáková, 2015, s. 118)

To znamená oddělené sledování závazků a pohledávek z obchodních a vlastnických vztahů.

Pohledávky a závazky členíme především podle doby splatnosti na dlouhodobé a krátkodobé. U podnikatelských seskupení je zapotřebí vyčlenit pohledávky a závazky u ovládající a řídicí osoby a podstatného vlivu. (Rubáková, 2015, s. 118)

3.2.1 OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ

Způsoby, jak se oceňují pohledávky a závazky jsou upraveny v § 25 Zákoně

o Účetnictví. Při vzniku, tj. k okamžiku uskutečnění účetního případu jsou oceňovány pohledávky a závazky jmenovitou hodnotou. Pohledávky jsou při nabytí za úplatu nebo vkladem oceňovány pořizovací cenou, stejně tak závazky při jejich převzetí. (Zákon č. 563/1991 Sb., § 25)

3.2.2 POHLEDÁVKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ

Pohledávky z obchodních vztahů představují pohledávky za odběrateli, které vznikají dodáním služeb, zboží nebo výrobků. Se vznikem pohledávky vznikají vždy současně také výnosy. Doba trvání pohledávky může být různá, nejčastěji se ale určuje podle dohody v obchodní smlouvě. Stanovení doby splatnosti je důležité hlavně pro zjištění pohledávek po lhůtě splatnosti. A na tyto pohledávky se v účetnictví vytváří opravné položky.

Pohledávky z obchodních vztahů se účtují ve skupině 31. Jsou zde zachyceny dlouhodobé i krátkodobé pohledávky za odběrateli. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 111)

Účet 311 – odběratelé. Jsou zde účtovány zejména pohledávky za odběrateli. Pohledávka za odběratelem bude vyúčtována při splnění dodávky vůči odběrateli ve smyslu příslušných ustanovení smlouvy v oblasti obchodních závazkových vztahů, např. reklamace vůči dodavatelům, nárok na záruční paušál při převzetí závazků za záruční opravy. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 111)

Na počátku účetního období se počáteční zůstatek účtu 311 – Odběratelé převede na vrub tohoto účtu a ve prospěch účtu 701 – Počáteční účet rozvažný. Na konci účetního období se zůstatek účtu převede na vrub účtu 702 – Konečný účet rozvažný. Podkladem pro účtování jsou vystavené faktury odběratelům, při úhradě pohledávky jsou to výpisy z bankovního účtu nebo příjmové pokladní doklady. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 111)

Tabulka 1 - Účetní případy k účtu 311 – Odběratelé

Č.	Doklad	Popis účetního případu	MD	D
1.	ID	Převod zůstatku účtu při otevírání účetních knih	311	701
2.	FV	Vystavená faktura odběrateli za prodej výrobků	311	601
3.	FV	Vystavená faktura odběrateli za prodej služeb	311	602
4.	FV	Vystavená faktura odběrateli za prodej zboží	311	604
5.	VBÚ	Úhrada pohledávky na bankovní účet	221	311
6.	PPD	Úhrada pohledávky hotově do pokladny	211	311
7.	ID	Odpis pohledávky	546	311
8.	ID	Převod zůstatku účtu při uzavírání účetních knih	702	311

Zdroj: Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 111

Dále se na tomto účtu zaznamenávají poskytnuté zálohy dodavatelům před splněním smlouvy ze strany dodavatele, ostatní pohledávky z obchodních vztahů. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 111)

Účtují se zde také pohledávky za směnky předané bance k proplacení do doby splatnosti směnky, jakož i jiné cenné papíry předané k eskontu bance; ve prospěch (tzn. na stranu Dal) účtu pohledávek za směnky předané bance k proplacení se účtují směnky a jiné cenné papíry bankou zinkasované, jakož i směnky a jiné cenné papíry neproplacené, bankou vrácené. (Pilátová, Richter, 2011, s. 49)

Dle Mrkosové (2016, s. 174) lze pohledávky členit analyticky, a to například dle doby jejich splatnosti na krátkodobé a dlouhodobé:

311.001 – Krátkodobé pohledávky z obchodního styku

311.002 – Dlouhodobé pohledávky z obchodního styku

312 – Směnky k inkasu. Na tomto účtu se účtuje o pohledávce dodavatele (věřitele) vůči odběrateli (dlužníkovi). Odběratel (dlužník) uhradí svůj závazek tak, že předá dodavateli (věřiteli) směnku, v níž se zavazuje, že ji ve stanoveném termínu uhradí. K rozvahovému dni se navíc příúčtuje alikvotní úrokový výnos. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 112)

313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry. Pokud majitel směnky potřebuje

získat peněžní prostředky před datem její splatnosti, může předložit směnku bance. Jedná se o tzv. eskont směnky. Pokud banka směnku přijme, směnečná pohledávka se přemění na pohledávku za eskontovanou směnkou zaúčtovanou na **313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry**. Oceňuje se směnečnou sumou (jmenovitou hodnotou) a banka poskytne věřiteli úvěr, který se účtuje na účet **232 – Eskontní úvěry**, jde-li o závazek krátkodobý nebo **461 – Bankovní úvěry**, jde-li o závazek dlouhodobý. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 112)

314 – Poskytnuté zálohy. Záloha představuje částečnou nebo úplnou platbu předem. Na tomto účtu se evidují poskytnuté provozní zálohy dlouhodobé i krátkodobé povahy. (Strouhal, 2016, s. 113)

O poskytnuté záloze se účtuje až v okamžiku její skutečné úhrady, nikoli již v okamžiku přijetí zálohové faktury. Následná fakturace od dodavatele je snížena o hodnotu uhrazené zálohy. (Strouhal, 2016, s. 113).

Jedná – li se o zálohu na nákup zásob, je třeba účtovat na účtech účtové skupiny 15, pokud se jedná o nákup dlouhodobého majetku, je třeba účtovat na účtech účtové skupiny 05. (Strouhal, 2016, s. 113)

Tabulka 2 - Účetní případy k účtu 314 – Poskytnuté zálohy

Č.	Operace	MD	D
1.	Poskytnuté provozní zálohy dodavatelům	314	211,221
2.	Vyúčtování poskytnuté zálohy dodavatelům	321	314
3.	Vrácení poskytnuté zálohy dodavatelem	211,221	314

(Strouhal, 2016, s. 113)

315 - Ostatní pohledávky. Zde se účtuje o ostatních pohledávkách z obchodních vztahů, např. reklamační nároky vůči dodavateli, popř. vyjádření pohledávky u leasingu. Na vrub účtu účtujeme vznik pohledávky, ve prospěch účtu účtujeme její vyúčtování (úhradu). Na konci účetního období se zůstatek účtu převede na vrub účtu **702 – Konečný účet rozvažný**. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 114)

Tabulka 3 - Účetní případy k účtu 315 – Ostatní pohledávky

Č.	Doklad	Popis účetního případu	MD	D
1.	ID	Převod zůstatku účtu při otevírání účetních knih	315	701
2.	ID	Vyúčtování refundace mezd od jiných účetních jednotek za zapůjčené pracovníky	315	331
3.	ID	Vyúčtování nároku na refundaci mezd od jiných účetních jednotek, jestliže byly vyúčtovány do	315	521
		mzdových nákladů	315	522
4.	ID	Vyúčtování nároku na přiznané náhrady soudních poplatků od jiných účetních jednotek	315	648
5.	ID	Odepsané promlčené nebo nedobytné pohledávky	546	315
6.	ID	Převod zůstatku účtu při uzavírání účetních knih	702	315

Zdroj: Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 115

3.2.3 ZÁVAZKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ

Závazky z obchodních vztahů představují převážně krátkodobé závazky, tj. se splatností do 1 roku. Obchodní závazkové vztahy jsou řízeny občanským zákoníkem. Jako podklad pro uzavřené obchody slouží smlouva, která upravuje nejen dodavatelské vztahy, ale i stanoví podmínky tohoto obchodu (např. dodací podmínky, platební podmínky)

O závazcích účtujeme ve 3. Účtové třídě, kde jsou zachyceny krátkodobé závazky. (Müllerová, Šindelář, 2016, str. 113)

321 – Dodavatelé. Zachycují se zde krátkodobé dluhy, které vznikají převzetím služeb nebo zboží od dodavatelů. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 116)

Dluh vůči dodavateli je vyúčtován při jeho vzniku ve smyslu příslušných ustanovení smlouvy v oblasti závazků z obchodních vztahů. Neúčtují se zde závazky směnečné. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 116).

Doba splatnosti se nejčastěji určuje podle dohody v obchodní smlouvě.

Na počátku účetního období se počáteční zůstatek převede z účtu **701 – Počáteční účet**

rozvažný ve prospěch účtu **321 – Dodavatelé**. Ve prospěch tohoto účtu se v průběhu účetního období účtují přijaté dodavatelské faktury za nákup materiálu, zboží, služeb, dlouhodobého majetku, cenin, spolu se souvztažnými zápisy účtů zásob materiálu, zboží, dlouhodobého majetku, cenin nebo účtů nákladů. Na vrub účtu **321 – Dodavatelé** účtujeme úhrady faktur souvztažně s účtem **221 – Peněžní prostředky**, resp. **231 – Krátkodobé bankovní úvěry**, **461 – Bankovní úvěry**.

Na konci účetního období se zůstatek účtu převede ve prospěch účtu **702 – Konečný účet rozvažný**.

O vzniku dluhu účtujeme na základě přijatých faktur, o jejich úhradě potom na základě výpisu z bankovního účtu nebo vzájemného zápočtu. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 116)

Tabulka 4 - Účetní případy k účtu 321 – Dodavatelé

Č.	Doklad	Popis účetního případu	MD	D
1.	ID	Převod zůstatku účtu při otevírání účetních knih	701	321
2.	FP	Přijatá faktura od dodavatele za pořízení dlouhodobého majetku	042	321
3.	FP	Přijatá faktura od dodavatele za pořízení zboží	131	321
4.	FP	Přijatá faktura z apořizení materiálu(za předpokladu účtování způsobem A)	111	321
5.	FP	Předpis náhrad zaměstnancům za soukromé telefonní hovory	335	321
6.	ID	Kurové ztráty při úhradě dluhů apři uzavírání účetních knih z neuhrazených dluhů	563	321
7.	VBÚ	Úhrady dodavatelům z bankovního účtu	321	221
8.	ÚÚ	Úhrady dodavatelům z úvěrového účtu	321	231
9.	ID	Převod zůstatku účtu při uzavírání účetních knih	321	702

Zdroj: Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 117

324 – Přijaté zálohy. Zde se zaznamenávají naše závazky vůči odběratelům z přijatých záloh na budoucí dodávku. V okamžiku, kdy je záloha přijata na náš účet, jsme povinni

odběrateli vystavit daňový doklad, pokud jsme plátcí DPH. Na jeho základě se účtuje daňová povinnost na účtu **343-DPH**. Souvztažný zápis bude proveden na analytický účet k účtu **324-Přijaté zálohy**, nebo si zvolíme např. účet **378.1, 378.2-Jiné pohledávky**. (Mrkosová, 2014, s. 169)

325 – Ostatní závazky. Na tomto účtu se evidují krátkodobé závazky např. vůči leasingovým společnostem, advokátním kancelářím nebo reklamace, které odběratel uplatnil vůči nám: **601/325, 343/325** . Ve prospěch účtu **325 – Ostatní závazky** se účtuje o vzniku závazku, na vrub se účtuje o jeho vypořádání. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 119)

Tabulka 5 - Účetní případy k účtu 325 – Ostatní závazky

Č.	Doklad	Popis účetního případu	MD	D
1.	ID	Převod zůstatku účtu při otevírání účetních knih	701	325
2.	ID, FP	Vyúčtování poplatků za odvoz odpadu	518	325
3.	ID, FP	Vyúčtování advokátních služeb	518	325
4.	VBÚ	Úhrada faktur ostatním dodavatelům	325	221
5.	ID	Převod zůstatku účtu při uzavírání účetních knih	325	702

Zdroj: Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 117

231 – Krátkodobé bankovní úvěry. Zde se evidují peněžní prostředky představující cizí zdroj financování. Peněžní prostředky poskytnuté formou úvěru mohou být převedeny na běžný účet účetní jednotky, dále mohou být vyplaceny v hotovosti, případně mohou sloužit k přímé úhradě závazků účetní jednotky z úvěrového účtu. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 81)

Krátkodobé bankovní úvěry představují peněžní prostředky, které úvěrující (věřitel) poskytl úvěrovanému (dlužníkovi) na dobu kratší než jeden rok. Dlužník se tedy zavazuje peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. (Mrkosová, 2014, s. 51)

232 – Eskontní úvěry. Zde se zaznamenávají eskontní úvěry, které banka poskytne věřiteli (účetní jednotce) na základě směnky, popř. jiných cenných papírů, které účetní jednotka bance postoupí k tzv. eskontu. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 82)

3.2.4 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY ZA ZAMĚSTNANCI A INSTITUCEMI

Pohledávky a závazky za zaměstnanci a institucemi jsou zachyceny v účtové skupině 33. Účtuje se zde o zúčtovacích vztazích nejen vůči zaměstnancům, ale také vůči institucím sociálního pojištění a zdravotního pojištění. Tato účtová skupina obsahuje jak aktivní, tak pasivní účty. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 119)

331- Zaměstnanci. Zde se evidují všechny položky, které snižují závazek vůči zaměstnancům, a také závazky z pracovněprávních vztahů včetně sociálního a zdravotního pojištění. Na vrub účtu se zaznamenávají výplaty mezd, srážky zálohy na daň ze závislé činnosti, srážky pojistného na zdravotní a sociální pojištění, ostatní srážky. Ve prospěch účtu se zaznamenávají dluhy z mezd, dluhy z dávek nemocenského pojištění, daňové zvýhodnění na děti, atd.

Mzdy a výplaty tvoří významnou část nákladů zaměstnavatele a zároveň jsou odměnou, kterou dostávají zaměstnanci za práci vykonávanou v závislé činnosti nejčastěji na základě pracovněprávního vztahu. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 120)

Na účtu **521 - Mzdové náklady** jsou tedy zachyceny náklady z titulu hrubých mezd zaměstnanců, a to ve formě peněžitých i nepeněžitých plnění. Mluvíme o daňově účinných nákladech (Strouhal, 2016, s. 186)

333 - Ostatní závazky vůči zaměstnancům. Všechny závazky vůči zaměstnancům, jestliže nemluvíme o závazcích z titulu mzdy, a nejsou tedy vyjádřeny ve výplatní listině, jsou obsahem tohoto účtu. Jedná se o závazky z titulu zúčtování služebních cest (nárok zaměstnanců na náhradu cestovních výdajů), krátkodobé zápůjčky od zaměstnanců, apod. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 123)

335 - Pohledávky za zaměstnanci. Tento účet používáme k vyúčtování záloh vyplacených zaměstnancům, např. na pracovní cestu nebo nákup za hotové, k vyúčtování manka, apod. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 123)

336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Tento

účet představuje pohledávky a závazky vůči institucím sociálního pojištění, které vyplývají z platných pracovněprávních vztahů, tj. pracovních poměrů uzavřených účetní jednotkou se zaměstnanci, společníky a členy družstev.

Nároky zaměstnanců na sociální dávky představují pohledávky za institucemi sociálního zabezpečení. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 89,90)

3.2.5 ZÚČTOVÁNÍ DANÍ A DOTACÍ

Podle Mrkosová (2014, s. 177) pro účtování daní a dotací slouží účtová skupina 34. Jde především o následující vztahy:

- Vztahy k finančnímu úřadu.
- Vztahy k státnímu rozpočtu
- Vztahy k správním orgánům
- Vztahy k jiným osobám

Tato kapitola obsahuje následující syntetické účty:

- 341 – Daň z příjmů
- 342 – Ostatní přímé daně
- 343 – Daň z přidané hodnoty
- 345 – Ostatní přímé daně
- 346 – Dotace ze státního rozpočtu
- 347 – Ostatní dotace

341 – Daň z příjmů. Tento účet je vyhrazen výhradně pro zachycení splatné daně z příjmů. Účtuje se zde o dani z příjmu z hlediska poplatníka daně. Ve prospěch účtu je zaznamenán závazek vůči finančnímu orgánu za zdaňovací období podle daňového přiznání, popř. doměrky daně za předchozí účetní období. Na vrub účtu se účtují zaplacené zálohy nebo vratky daně. Souvztažnými účty jsou:

591 – Daň z příjmů – splatná

595 – Dodatečné odvody daně z příjmů

342 – Ostatní přímé daně. Tento účet slouží k zúčtování daně, kde daň je vybírána srážkou. Účetní jednotka je pouze plátcem daně a daň odvádí za poplatníka – zaměstnance, kterému je poté stržena z hrubé mzdy. Na tomto účtu evidujeme i jiné

případy srážkové daně, např. daň z výnosových úroků u emise dlužných cenných papírů.

343 – Daň z přidané hodnoty. Strana Dal účtu zachycuje daňový závazek vůči finančnímu orgánu jako daň na výstupu při prodeji zboží a služeb, pokud je tedy účetní jednotka plátce DPH a daňovou pohledávku zachycuje jako daň na vstupu.

345 – Ostatní daně a poplatky. Tento účet je vyhrazen k zaúčtování všech ostatních daní a poplatků:

Spotřební daň - závazek na výstupu při prodeji výrobků, který podléhá spotřební dani (uhlovodíková paliva a maziva, tabákové výrobky, etylalkohol, pivo, víno). Souvztažně zaznamenáváme na účet **311 – Odběratelé**. V případě vlastní spotřeby (např. propagace) se účtuje na vrub účtu **518 – Ostatní služby**, v případě reprezentace na účet **513 – náklady na reprezentaci**.

Kromě výše uvedené spotřební daně lze na tomto účtu účtovat i o následujících daních, a to:

531 - Daň silniční. Účetní jednotka platí zálohy na silniční daň v průběhu celého roku. I přesto, že zálohy představují z účetního hlediska pohledávku, je pro účely zjišťování výsledku hospodaření v průběhu účetního období důležité, aby náklady jednotlivých měsíců byly co nejúplnější. Proto je vhodné, aby bylo účtováno do nákladů na účet **531 – Daň silniční** měsíčně i předpis závazků z titulu záloh, které se hradí čtyřikrát ročně, ve prospěch účtu **345 – Ostatní daně a poplatky**.

533 - Daň z nemovitých věcí. Princip účtování u této daně je podobný jako u daně silniční. Rozdíl spočívá v tom, že se hradí jednorázově jednou ročně. Pokud daň bude za zdaňovací období do 5000 Kč, platí se do konce května. Pokud bude ale částka vyšší než 5000 Kč, může být zaplacená ve dvou splátkách, a to do konce května a do konce listopadu. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 42)

538 – Ostatní daně a poplatky. Tento účet slouží k účtování Daně z převodu nemovitosti. (Děrgel, 2012, s. 8)

Účet 346 – Dotace ze státního rozpočtu a účet **347 – Ostatní dotace**. Slouží k zachycení pohledávky nebo závazku vůči osobě, která dotaci poskytuje. U dotací je třeba přesně určit účel, na který je poskytnuta. Podle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

- Úhrada provozních nákladů – ve prospěch účtu **648 – Ostatní provozní výnosy**.
- Investiční dotace – ve prospěch účtů **041** nebo **042**. Dotace tedy snižuje pořizovací cenu dlouhodobého majetku.
- Kapitálové dovybavení – ve prospěch účtu **413 – Ostatní kapitálové fondy**.

Tabulka 6 - Účetní případy k účtu 341, 342, 343, 345, 346

Č.	Popis účetního případu	MD	D
1.	VBÚ - Platba zálohy na daň z příjmů	341	221
2.	Předpis silniční daně	531	345
3.	Předpis daně z nemovitých věcí	532	345
4.	Zaměstnancům sražena záloha na daň z příjmů	331	342
5.	Předpis daně z nabytí nemovitých věcí	538	345
6.	VBÚ - Úhrada silniční daně	345	221
7.	VBÚ - úhrada daně z nemovitých věcí	345	221
8.	VBÚ - Odvod daně z příjmů ze závislé činnosti	342	221
9.	VBÚ - Platba daně z nabytí nemovitých věcí	345	221
10.	Předpis daně z příjmů - splatná	591	341
11.	Nárok na investiční dotaci ze státního rozpočtu	378	346
12.	Použití investiční dotace	346	042
13.	VBÚ – Příjem investiční dotace	221	378

Zdroj: Mrkosová, 2016, s. 190

3.2.6 POHLEDÁVKY KE SPOLEČNÍKŮM A SDRUŽENÍ

V účtové skupině 35 se účtuje o pohledávkách za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva.

Pohledávky k podnikům ve skupině.

Účet 351 – Pohledávky – ovládající a řídicí osoba. Na tomto účtu se účtují krátkodobé pohledávky ve skupině podniků tvořících integrační seskupení (koncern, holding).

Tento účet je tedy účet pohledávek v rámci skupiny podniků, které tvoří konsolidovaný celek, na nichž se účtuje o krátkodobých poskytnutých přijatých zápůjčkách. Neúčtuje se zde o obchodních vztazích. Tento účet zachycuje výhradně vztahy mezi právníckými osobami. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 96)

Pohledávky ke společníkům obchodních korporací, resp. budoucím společníkům. Jedná se o následující účty.

Účet 352 – Pohledávky – podstatný vliv (Mrkosová, 2016, s. 191)

Účet 353 – Pohledávky za upsaný základní kapitál. Zde jsou pohledávky za upisovateli – akcionáři, společníky. *Zůstatek tohoto účtu vyjadřuje upsané a dosud nesplacené akcie nebo podíly (majetkové účasti).* (Skálová a kolektiv, 2016, s. 96)

Účet 354 – Pohledávky za společníky při úhradě ztráty. Zachycují krátkodobé pohledávky za společníky obchodních korporací při předepsané úhradě ztráty. (Mrkosová, 2016, s. 191)

Účtuje se zde v souladu s obchodním právem pohledávka za společníky u veřejné obchodní společnosti nebo u komanditní společnosti. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 96)

Účet 355 – Ostatní pohledávky za společníky. Tento účet je vyhrazen k účtování krátkodobých pohledávek vyplývajících ze zápůjček a úvěrů společníkům nebo úroků z prodlení při opožděném splácení peněžitého vkladu společníkem. (Mrkosová, 2016, s. 191)

Pohledávky k účastníkům společností, to jsou ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli bez právní subjektivity, na účtu 358 – Pohledávky k účastníkům společností. Účastníci společností se podle smlouvy o společnosti dělí o výnosy a náklady a předkládají samostatně daňové přiznání. (Mrkosová, 2016, s. 191)

3.2.7 ZÁVAZKY KE SPOLEČNÍKŮM A SDRUŽENÍ

V této skupině se účtuje o závazcích v podnicích tvořících integrační seskupení (koncern, holding) a vztahy ze závazků v rámci obchodních společností a družstev ke společníkům a členům. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 96)

Tato skupina obsahuje účty:

361 – Závazky – ovládající a řídicí osoba. Tento účet slouží pro zachycení závazků v rámci skupiny podniků, které tvoří konsolidovaný celek, na nichž se účtuje o krátkodobých přijatých zápůjčkách. Slouží také výhradně pro zachycení vztahů mezi právníckými osobami. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 96)

Dle Mrkosové (2016, s. 192)

362 – Závazky – podstatný vliv

364 – Závazky ke společníkům při rozdělování zisku. Závazky k akcionářům, společníkům a členům družstva při rozdělování zisku ve výši jejich podílů (dividend na zisku společnosti).

365 – Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva. Zde se účtují například krátkodobé zápůjčky společnosti od společníků.

366 – Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti. Tento účet funguje podobně jako účet 331 – Zaměstnanci. Zachycuje závazky z pracovněprávního vztahu společníků, kteří jsou zároveň majetkovými podílníky společnosti.

367 – Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů. Zaznamenávají se zde závazky z účetní jednotky jako akcionáře nebo společníka v jiné obchodní korporaci, kde převzal akcie, zatímní listy nebo vklady, ale dosud je nesplatil.

368 – Závazky k účastníkům společností.

3.2.8 JINÉ POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY

Dle Mrkosové (2016, s. 193) jsou jiné pohledávky a závazky sledovány v účtové skupině 37. Patří sem například pohledávky a závazky z prodeje či koupě podniku, pohledávky z titulu náhrady škod, pohledávky z emitovaných dluhopisů a jiné.

371 – Pohledávky z prodeje podniku. Zde prodávající účtuje o pohledávce z prodeje podniku či jeho části.

372 – Závazky z koupě podniku. Na tomto účtu účtuje kupující zachycení závazků z koupě podniku či jeho části.

373 – Pohledávky a závazky z pevných terminovaných operací.

374 – Pohledávky z pronájmu. Zde účtuje pronajímatel zejména pohledávku v souvislosti s nájmem podniku či jeho části podle smlouvy o nájmu podniku.

375 – Pohledávky z emitovaných dluhopisů. Zde emitent účtuje dluhopisy souvztažně s účtem 241 – Emitované krátkodobé dluhopisy, nebo s účtem 473 – Emitované dluhopisy.

376 – Nakoupené opce

377 – Prodané opce

378 – Jiné pohledávky

379 – Jiné závazky

3.2.9 PŘECHODNÉ ÚČTY AKTIV A PASIV

V účtové skupině 38 účtujeme položky, pomocí nichž se zahrnují náklady a výnosy do těch účetních období, s nimiž věcně a časově souvisejí. Přechodné účty aktiv a pasiv nahrazují náklady, výdaje, výnosy a příjmy tak, aby mohly být zahrnuty ve správný okamžik do výsledku hospodaření. (Mrkosová, 2016, s. 182)

Tato zásada vychází z § 3 ZoÚ a tvoří tzv. aktuální princip. Znamená to, že do nákladů v 5. účtové třídě a do výnosů v 6. účtové třídě může účetní jednotka zaúčtovat pouze ty náklady a výnosy, které s daným účetním obdobím věcně a časově souvisí, bez ohledu na to, kdy došlo ke skutečnému pohybu (toku) peněžních prostředků. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 159)

Máče (2013, s. 219) člení časové rozlišení na:

Z užšího pohledu (účtuje se na účtech časového rozlišení nákladů a výnosů).

Z širšího pohledu (účtuje se také o dohadných položkách – dohadné účty).

Do účtové skupiny **38 – Přejídné účty aktiv a pasiv** patří:

381 – Náklady příštích období. O náklady příštích období se jedná právě tehdy, když v průběhu účetního období vzniká výdaj, který se bude vztahovat i k budoucím obdobím, případně vynaložený náklad nemá ekvivalent v současných tržbách.

Pokud se jedná o náklad, který lze v příštích letech vztáhnout k nákladovému druhu v účtové třídě 5., tzv. jednoduchý náklad, pro jeho zaúčtování lze použít účet **381 – Náklady příštích období.** (Skálová a kolektiv, 2016, s. 99)

Rozpouštění nákladů příštích období na příslušný nákladový účet 5. účtové třídy se zaúčtuje v tomto účetním období, s nímž časově rozlišené náklady věcně souvisejí. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 99)

382 – Komplexní náklady příštích období. Zde evidujeme náklady a výdaje příštích období, jež se sledují ve vztahu k danému účelu.

Zejména se na tomto účtu sledují výdaje na přípravu výroby, náklady na výzkum a vývoj, náklady na dlouhodobou propagaci, apod.

Zúčtování komplexních nákladů příštích období se zaúčtuje v účetním období, s nímž časově rozlišené náklady věcně souvisejí. Nejpozději však do čtyř let od zaúčtování nákladů na účet **382 – Komplexní náklady příštích období,** s výjimkou případů vyplývajících ze smluv platných předpisů. (Mullerová, Šindelář, 2016, s. 161)

383 – Výdaje příštích období. Jsou to náklady, jež s běžným účetním obdobím souvisejí, avšak výdaj nebyl dosud uskutečněn. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 178)

Lze vyúčtovat pouze takové částky, u nichž je známo, že se v budoucích obdobích vynaložil na příslušný účel a v určité výši.

Podstatou výdajů příštích období je „skrytý“ dosud nevyúčtovaný závazek, který vznikl z nákladu, který byl realizován v daném účetním období. Vyúčtování tohoto nákladu nastane až v období následujícím, a to buď z důvodu, že je tak stanoveno ve smlouvě nebo z důvodu, že končí určité zúčtovací období (například u energií).

V tomto následujícím období dojde pouze ke vzniku závazku, nikoliv však ke vzniku nákladu (ten vznikl a byl zaúčtován v období předcházejícím), ale k zúčtování výdaje příštích období. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 178)

U výdajů příštích období se může jednat o jakýkoliv náklad. K rozvahovému dni však musí k daným nákladům vzniknout titul (tj. musí existovat jistota, že náklad opravdu vznikl) a musí být přesně známa částka, ve které náklad vznikl. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 178)

Jde zejména o tyto případy:

- *Nájemné placené pozadu*
- *Spotřeba energie*
- *Nákladové provize*
- *Poplatky, ...*

(Brychta, Krupová a další, 2016, s. 178)

384 – Výnosy příštích období. Tento účet představuje příjmy vzniklé v běžném účetním období, které věcně patří do výnosů příštích období. Zúčtování výnosů příštích období se provede v období, s kterým věcně souvisejí. (Blechová, Janoušková, 2012, s. 129)

Jde zejména o tyto případy:

- *Nájemné přijaté předem*
- *Nájemné finančního leasingu u leasingové společnosti*
- *Přijaté předplatní*
- *Částky přijatých paušálů předem na zajištění servisních služeb, ...* (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 172)

385 – Příjmy příštích období. Zde se zaznamenávají částky účetní jednotkou nepřijaté (neinkasované), které časově a věcně souvisejí s výnosy běžného účetního období

a nejsou zúčtovány přímo na účtech pohledávek vůči právnickým a fyzickým osobám. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 182)

Jedná se zejména o tyto případy:

Výnosové provize, které byly provedené a odebrané dosud nevyúčtované, dále práce a služby, pokud k datu uzavření účetních knih známe jejich přesnou výši. Patří sem i úroky, zejména z terminovaných vkladů, které budou připsány až v budoucím období. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 182)

388 – Dohadné účty aktivní. Na tomto účtu účtujeme například pohledávku za pojišťovnou v důsledku pojistných účastí v případech, kdy nebyla ještě poskytnuta pojistná náhrada a pojišťovna nepotvrdila ke konci rozvahového dne konečnou výši náhrady. Patří sem i výnosové úroky, které nebyly stále zahrnuty do bankovního vyúčtování za běžné účetní období, respektive toto bankovní vyúčtování bylo chybné, jakož i odhad poplatků z licencí nebo jiných majetkových práv, pokud není ještě známá výše poplatků. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 164)

Výše uvedené případy se vyúčtují se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny **64 – Jiné provozní výnosy** a skupiny **66 – Finanční výnosy** (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 164)

389 – Dohadné účty pasivní. Zde se účtují dohadné položky, které nelze vyúčtovat jako obvyklý dluh, např. nevyfakturované dodávky.

Účtují se zde i nákladové úroky, které nebyly zahrnuty do bankovního vyúčtování za dané účetní období, resp. toto bankovní vyúčtování je chybné, dále dluh z odpovědnosti za způsobenou škodu v případech, kdy není možno ke konci rozvahového dne stanovit konečnou výši dluhu, a to se souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu účtových skupin **56 – Finanční náklady**, **54 – Jiné provozní náklady**, popřípadě na vrub příslušného účtu majetku. (Kovalíková, 2012, s. 136)

Na tento účet se účtuje i o náhradě mzdy nebo platu za nevyčerpanou dovolenou, pokud na ni vznikne zaměstnanci nárok podle jiného právního předpisu, bude-li proplacena v příštím účetním období. (Kovalíková, 2012, s. 136)

3.2.10 OPRAVNÉ POLOŽKY K ZÚČTOVACÍM VZTAHŮM

Opravné položky jsou jedním z významných nástrojů účetnictví, které souvisejí s oceňováním majetku a s účetní zásadou opatrnosti. (Šebestíková, 2009)

Představují nepřímé snížení hodnoty pohledávky účtováním na vrub účtu nákladů a ve prospěch účtu 391 – Opravná položka k pohledávkám. (Krajčová, Palochová, Pšenková, 2014, s. 167)

Majetek, ke kterému se opravné položky mohou tvořit, je oceněn k datu pořízení pořizovací cenou nebo vlastními náklady. Avšak k datu účetní závěrky mají účetní jednotky povinnost zachytit věrné ocenění tohoto majetku.

Při tvorbě opravných položek je nutno vycházet z inventarizace, v rámci níž se vedle rozdílů v množství majetku musí také posuzovat případný rozdíl v ocenění konkrétního majetku.

V dalším účetním období pak podléhají již vytvořené opravné položky znovu inventarizaci. Posuzuje se jejich výše a odůvodněnost a na základě výsledků se už existující opravné položky buď zruší, anebo se navýší, případně zůstanou beze změny.

Opravná položka se sníží, popř. zruší vyúčtováním ve prospěch nákladového účtu, na němž bylo účtováno o jejich tvorbě, pokud inventarizace neprokáže opodstatněnost jejich výše. (Šebestíková, 2009)

Směrná účtová osnova, která je přílohou k provádějící vyhlášce, má v každé účtové třídě konkrétního druhu majetku vyčleněnou účtovou skupinu pro opravné položky:

09-Opravné položky k dlouhodobému majetku,

19-Opravné položky k zásobám,

29-Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku,

39-Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování.

Protože jde o položky, které snižují hodnotu majetku, jejich tvorba s konečným zůstatkem musí být zaznamenána vždy na straně Dal, jejich zrušení na straně MD, a to maximálně do výše vytvořené opravné položky. To znamená, že opravné položky nesmí mít aktivní zůstatek a nelze je vytvořit na zvýšení hodnoty majetku.

V rozvaze se jejich hodnota vykazuje v aktivech ve sloupci „korekce“ (jako kladná

hodnota, neboť název sloupce sám o sobě představuje snížení „brutto“ hodnoty majetku). Kromě toho má účetní jednotka povinnost popsat způsob tvorby opravných položek v příloze v účetní závěrce, s odvolávkou na příslušnou vnitřní účetní směrnici.

Postup při účtování opravných položek představuje:

- 1) *Tvorbu opravných položek na vrub nákladů (např. MD 55x/Dal 09x),*
- 2) *snížení opravných položek - tj. jejich čerpání, rozpouštění, resp. zrušení ve prospěch téhož nákladového druhu, na němž bylo účtováno o jejich tvorbě (MD 09x/Dal 55x), pokud inventarizace neprokáže opodstatněnost jejich výše. (Šebestíková, 2009)*

3.2.11 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY V CIZÍ MĚNĚ

Východiska pro ceny vyjádřené v cizí měně jsou uvedena v § 4 zákona o účetnictví, který udává evidovat ocenění pohledávek, závazků, cenných papírů a podílů, derivátů, cenin a devizových hodnot nejen v české měně, ale také v cizí měně. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 105)

„Podrobněji je v § 24 zákona o účetnictví uvedeno, že ocenění se provádí jak ke dni uskutečnění účetního případu (např. vznik pohledávky či závazku, pořízení cenného papíru), tak ke konci rozvahového dne.

Z těchto dvou okamžiků vyplývá, že budou vznikat rozdíly z použití různých kurzů příslušné měny.

Pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně přepočítávají účetní jednotky na českou měnu směnným kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou. Pro přepočet cizí měny na českou měnu lze použít kurz České národní banky, který účetní jednotka používá pro předem stanovenou dobu (pevný kurz). Stanovená doba ale nesmí přesáhnout účetní období.

Při používání pevných kurzů má účetní jednotka možnost změnit svým rozhodnutím pevný kurz i v průběhu vymezeného období, vždy však v případech vyhlášené devalvace či revalvace české koruny. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 105)

Pevný kurz nelze použít pro přepočet pohledávek a závazků v cizí měně při jejich oceňování ke konci rozvahového dne nebo jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka. V tomto případě musí vzít účetní jednotka místo pevného kurzu aktuální kurz České národní banky k tomuto datu.

Pro potřeby oceňování pohledávek a závazků vyjádřených v cizí měně ke dni jejich vzniku lze za okamžik uskutečnění účetního případu považovat u dodavatele den vystavení faktury a u odběratele den přijetí faktury. (Skálová a kolektiv, 2016, s. 105)

S touto kapitolou se pojí kurzové rozdíly. Vznikají při ocenění pohledávek a závazků uvedených v zákoně o účetnictví a účtují se na vrub účtu finančních nákladů nebo ve prospěch finančních výnosů buď k okamžiku uskutečnění účetního případu, ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka.

Kurzové rozdíly nevznikají například při dohodě o změně zahraničních měn pro úhrady nebo inkasa bez pohybu peněžních prostředků s výjimkou změny na Kč nebo také při splácení peněžitých vkladů do obchodních společností a družstev. (Vozňáková, 2007, s. 85)

3.2.12 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ

Povinnost provádět inventarizaci na doložení zůstatků jednotlivých položek účetní závěrky ukládá účetním jednotkám zákon o účetnictví §29 a §30. Cílem inventarizace pohledávek a závazků je kontrola věcné správnosti účetnictví, kontrola reálnosti ocenění majetku a závazků (inventura), porovnání stavu zjištěného inventurou se stavem účetním, vyčíslení inventarizačních rozdílů, průčtování inventarizačních rozdílů, případné vypořádání inventarizačních rozdílů (mank) s odpovědnými osobami.

U pohledávek a závazků se provádí dokladová inventura. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 158)

3.2.13 REZERVY

Rezervami rozumíme účelově vytvořené zdroje financování na krytí finančně náročných výdajů. Většinou jsou zahrnovány do nákladů, a tedy snižují výsledek hospodaření. Tvorba rezerv nemusí být v každém případě daňově uznatelným nákladem.

Dle toho se dělí rezervy na zákonné a ostatní (účetní). V rozvaze jsou rezervy zahrnovány mezi cizí zdroje, protože představují budoucí závazky podniku za provedení určitých výkonů externími dodavateli. (Nývltová, Marinič, 2010, s. 86)

Tvorba zákonných rezerv je upravena zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu.

V nefinančních podnicích se nejčastěji vyskytuje tvorba rezervy na opravy hmotného majetku, jehož doba odpisování stanovena zákonem o daních z příjmů je pět a více let. (Nývltová, Marinič, 2010, s. 86)

Z účetního hlediska všechny rezervy, které nejsou „zákonnými“ rezervami, jsou „ostatními“ rezervami. (Brychta, Krupová a další, 2016, s. 355)

Ty sice na jedné straně nejsou omezovány (rozhodují si o nich účetní jednotky samy), na straně druhé se ovšem u nich nikdy nejedná o výdaj na dosažení, zajištění nebo udržení zdanitelných příjmů (tj. nejedná se o daňové náklady).

Ostatní rezervy jsou tedy pouze účetními náklady, a proto budou pravidelně připočitatelnou položkou k výsledku hospodaření při zjišťování základu daně.

Kromě zákonných rezerv lze také tvořit např. tyto ostatní (účetní) rezervy:

- Rezerva na rizika a ztráty
- Rezerva na daň z příjmů
- Rezerva na důchody a podobné závazky
- Rezerva na restrukturalizaci

(Brychta, Krupová a další, 2016, s. 355)

3.2.14 DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY

U dlouhodobých závazků se jedná o závazky překračující roční dobu trvání. Tyto závazky evidujeme v účtové skupině 47.

Účtování na kapitálových účtech a na účtech dlouhodobých závazků je upraveno především v těchto ustanoveních základních účetních předpisů:

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „ZoÚ“):

- § 24 až § 28 ZoÚ - oceňování, kursové rozdíly, opravné položky
- § 29 ZU a § 30 ZoÚ - inventarizace

Tato skupina obsahuje účty:

471 – Dlouhodobé závazky – ovládající a řídicí osoba

472 – Dlouhodobé závazky – podstatný vliv - k podnikům ve skupině v analytickém členění

473 – Emitované dluhopisy - účet se používá v těch případech, kdy účetní jednotka vydává úvěrové cenné papíry s dobou splatnosti do 1 roku; majiteli bude po určité době splacen dluhopis včetně úroků, který představuje cenu za zapůjčený kapitál)

474 – Závazky z pronájmu

475 – Dlouhodobé zálohy

478 – Dlouhodobé směnky

479 – Ostatní dlouhodobé závazky (vklady tichých společníků)

(Bulla, 2007)

V rozvaze jsou položky účtové třídy 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky vnímány především jako podstatná součást pasiv, jedná se totiž o zdroj financování aktiv.

V pasivech ovlivňují vlastní kapitál i cizí zdroje. Součástí aktiv je pouze případná odložená daňová pohledávka. (Bulla, 2007)

3.2.15 ODLOŽENÝ DAŇOVÝ ZÁVAZEK A POHLEDÁVKA

Odložená daň vzniká z přechodných/dočasných rozdílů mezi účetním a daňovým pojetím účetních případů. Odloženou daň může být buď:

- odložený daňový závazek (dluh) nebo
- odložená daňová pohledávka.

Odložený daňový závazek se označuje jako výše daně z příjmů, kterou bude muset účetní jednotka zaplatit v budoucích obdobích z titulu těchto přechodných rozdílů.

Naproti tomu odložená daňová pohledávka se označuje jako výše daně z příjmů, o kterou se nám v budoucnosti daň z příjmů pravděpodobně sníží.

Odloženou daň účtujeme prostřednictvím účtů účtové skupiny 48. – odložený daňový závazek a pohledávka (např. účet 481).

Pokud účtujeme odloženou daň poprvé (její výpočet vychází z přechodných rozdílů minulých let), pak ji účtujeme prostřednictvím účtu nerozděleného zisku (428) nebo neuhrazené ztráty (429). (Kadlec, 2013)

Pokud budeme ctít zásadu opatrnosti – tj. účtovat jen o skutečně dosažených „výnosech“ a naopak do účetnictví zahrnout všechna možná rizika – potom o odloženém daňovém závazku budeme účtovat vždy. (Kadlec, 2013)

Naopak o odložené daňové pohledávce pouze v případě, že pravděpodobně v příštím období bude daňový základ dostatečně velký, abychom mohli odloženou daňovou pohledávku využít. (Kadlec, 2013)

3.3 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýza nabízí mnoho metod, jak hodnotit finanční zdraví firmy, přičemž vybrané ukazatele finanční analýzy velmi často tvoří součást hodnocení firmy při získávání finančních zdrojů pro zajištění fungování firmy.

Finanční analýza představuje systematický rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech a zahrnuje v sobě hodnocení firemní minulosti, současnosti a předpovídání budoucích finančních podmínek.

Hlavním cílem finanční analýzy je pak připravit podklady pro kvalitní rozhodování o fungování podniku.

Nejčastější metoda, kterou jsou finanční ukazatelé, se zpracovává v rámci finanční analýzy a využívá se při vyhodnocování úspěšnosti firemní strategie v návaznosti na ekonomické prostředí, konkurenční pozici. (Růčková, 2011, s. 7, 9)

3.3.1 HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA

Pinson (2008, s. 117) tvrdí, že horizontální analýza je procentuální vyjádření růstů a poklesů položek, které jsou zaznamenány v účetních výkazech

Když provádíme horizontální analýzu, pak to znamená, že jsou v čase porovnávány jednotlivé položky, u kterých zjišťujeme, o kolik se změnila konkrétní položka a kolik tato změna činí v procentech. Horizontální analýza tedy informuje o pohybech v jednotlivých položkách účetních výkazů a jejich intenzitě. (Kislingerová, 2001, s. 63)

3.3.2 VERTIKÁLNÍ ANALÝZA

Vertikální analýza představuje procentuální rozbor absolutních ukazatelů, a to jak stavových, tak tokových. To znamená, že zjišťuje velikost procentních podílů jednotlivých aktivních položek rozvahy na celkových aktivech a stejně tak i velikost procentních podílů jednotlivých položek na celkových pasivech.

Vertikální analýzu je vhodné použít při srovnání údajů sledovaného podniku v delším časovém horizontu (může se jednat o porovnání účetních výkazů jednotlivých let).

Taktéž jí jde využít k srovnání analyzované společnosti i s jinými podobně zaměřenými podniky. (Rejnuš, 2014, s. 269)

3.3.3 ANALÝZA POMĚROVÝMI UKAZATELI

Často využívaným nástrojem finanční analýzy jsou poměrové ukazatele. Analýza účetních výkazů pomocí těchto ukazatelů je jednou z nejčastějších metod především proto, že umožňuje získat rychlou představu o finanční situaci podniku.

Analýza poměrovými ukazateli vychází výhradně z údajů účetních výkazů. Poměrový ukazatel se získá tím, že se vypočítá poměr jedné nebo několika účetních položek z účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině. Budou zde znázorněny nejčastěji používané poměrové ukazatele, které lze ve finanční analýze využít. (Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 84)

Podle Knápkové, Pavelkové, Šteker (2013, s. 84) patří mezi poměrové ukazatele:

- Ukazatele likvidity
- Ukazatele rentability
- Ukazatele zadluženosti
- Ukazatele aktivity
- Ukazatele tržní hodnoty
- Ukazatele cashflow

V praktické části budou na základě zaměření bakalářské práce blíže popsány pouze ukazatele, které se týkají zúčtovacích vztahů, a to ukazatele likvidity, aktivity a ukazatel rentability

3.3.4 UKAZATELE LIKVIDITY

Likvidita je finanční termín, který je definován jako předpoklad dlouhodobé existence společnosti. Pomocí likvidity se měří schopnost podniku splácet své dluhy. Když je společnost nelikvidní, nachází se v platební neschopnosti, tedy v insolvenční. Na druhou stranu, když je likvidita příliš vysoká, snižuje výnosnost společnosti. (Růčková, 2011, s. 48)

Podle Růčkové (2011, s. 48) se zpravidla používají tři základní ukazatele likvidity, a to:

- Běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

Běžná likvidita je označována jako likvidita 3. Stupně. Ukazuje nám, kolikrát pokrývají

oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku nebo také kolika jednotkami oběžných aktiv je kryta jedna jednotka krátkodobých závazků. Vypovídá o tom, jak by byl podnik schopen spokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je větší pravděpodobnost, že podniku bude zachována platební schopnost. Ideální hodnoty se pohybují v rozmezí 1,5 – 2,5.

- Pohotová likvidita = (oběžná aktiva - zásoby) / krátkodobé závazky

Pohotová likvidita je označována jako likvidita 2. stupně. Vyšší hodnota ukazatele je příznivější pro věřitele, ale nebude příznivá z hlediska akcionářů a vedení podniku. Značný objem oběžných aktiv, který se váže ve formě pohotových prostředků, přináší jen malý nebo žádný úrok. Naopak nadměrná výše oběžných aktiv vede k neproduktivnímu využívání do podniku vložených prostředků a nepříznivě tak ovlivňuje celkovou výnosnost vložených prostředků. Ideální hodnota se pohybuje mezi 1,0 – 1,5.

- Okamžitá likvidita = finanční majetek / krátkodobé závazky

Okamžitá likvidita je označována jako likvidita 1. stupně a představuje vymezení likvidity. Patří do ní jen ty nejlikvidnější položky z rozvahy. A vyjadřuje schopnost podniku hradit okamžitě splatné závazky. Doporučená hodnota se pohybuje v intervalu 0,2 – 0,5

3.3.5 UKAZATELE AKTIVITY

Ukazatele aktivity měří schopnost podniku využívat investované finanční prostředky a vázanost jednotlivých složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Tyto ukazatele nejčastěji vyjadřují počet obrátek jednotlivých složek zdrojů, aktiv nebo dobu obratu. Jejich rozbor slouží především k hledání odpovědi na otázku, jak hospodaříme s aktivy a s jejich jednotlivými složkami. Také ukazují, jaký má hospodaření vliv na výnosnost a likviditu. (Růčková, 2015, s. 67)

Podle Růčkové (2015, s. 67, 68) se zpravidla používají tři ukazatele aktivity, a to:

- Obratovost celkových aktiv

Tento ukazatel bývá označován jako vázanost celkového vloženého kapitálu. Je vyjádřen jako poměr tržeb k celkovému vloženému kapitálu a je součástí klasického pyramidového rozkladu ukazatele rentability vlastního kapitálu

- Obratovost zásob

Tento ukazatel značí rychlost obratu zásob, což je poměr tržeb a průměrného stavu zásob. Doplnkovým ukazatelem je doba obratu zásob, což je poměr 365 dní ku obratovosti zásob. Tento ukazatel udává, jak dlouho jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Platí, že čím vyšší je obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím lepší je situace podniku.

- Obratovost pohledávek

Tento ukazatel vyjadřuje poměr tržeb k pohledávkám. Doplnkovým ukazatelem je doba obratu pohledávek, což je poměr 365 dní ku obratovosti pohledávek. Tento ukazatel udává, jak dlouho je majetek podniku vázán ve formě pohledávek, nebo-li za jak dlouho jsou pohledávky v průměru splaceny. Je-li doba obratu pohledávek delší než běžná doba splatnosti faktur, znamená, že obchodní partneři nedodržují obchodně-úvěrovou politiku. Časové rozmezí, které by mohlo být považováno za optimální, by mělo však splňovat kritéria dohodnuté obchodní politiky firmy.

- Obratovost závazků

Tento ukazatel vyjadřuje poměr tržeb k závazkům. Jeho doplnkovým ukazatelem je doba obratu závazků, což je 365 dní ku obratovosti závazků. Tento ukazatel vypovídá o tom, jak rychle jsou spláceny závazky firmy.

Je možno konstatovat, že doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek, aby nebyla narušena finanční rovnováha ve firmě. To znamená, že je na místě porovnávat dobu obratu pohledávek s dobou obratu závazků, aby bylo zjištěno, zda je účetní jednotka ve věřitelské nebo dlužnické pozici.

Opět budou na základě zaměření bakalářské práce popsány pouze ukazatelé týkající se zúčtovacích vztahů.

3.3.6 UKAZATEL RENTABILITY INVESTOVANÉHO KAPITÁLU

Ukazatel rentability investovaného kapitálu se vypočítá jako:

$$\text{ROCE} = \text{EBIT} / (\text{vlastní kapitál} + \text{rezervy} + \text{dlouhodobé závazky} + \text{bankovní úvěry} \\ \text{dlouhodobé}) * 100$$

Rentabilita investovaného kapitálu je také nazývána jako výnosnost dlouhodobého investovaného kapitálu. Její pomocí se stanovuje výše provozního hospodářského výsledku před zdaněním, kterého společnost dosáhla z jedné koruny, kterou investovali akcionáři a věřitelé. (Růčková, 2015, s. 60)

3.3.7 SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI

V teoretické části byla provedená deskripce zúčtovacích vztahů se zaměřením na vymezení pohledávek a závazků z dodavatelských a odběratelských vztahů. Zmíněno bylo účtování běžných případů v podniku. Práce byla taktéž zaměřena na pohledávky po lhůtě splatnosti a finanční analýzu, kde byly popsány jednotlivé poměrové ukazatele.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce se nejprve zabývá představením Znojenské tepelné společnosti, s. r. o. Poté je provedena horizontální a vertikální analýza pohledávek a závazků, vybrané poměrové ukazatelé finanční analýzy a analýza zúčtovacích předpisů dané účetní jednotky.

K realizaci těchto úkonů jsou využity účetní výkazy společnosti z období 2010 - 2015. Jsou zde shrnuty a popsány výsledky všech tabulek, grafů a provedené finanční analýzy. Na základě dosažených výsledků a zhodnocení současného stavu pohledávek a závazků ve zvolené účetní jednotce bude v závěru bakalářské práce vyjádřeno doporučení pro vedení účetní jednotky.

4.1 CHARAKTERISTIKA ÚČETNÍ JEDNOTKY

Název:	Znojenská tepelná společnost, s. r. o.
Právní forma:	společnost s ručením omezeným
Sídlo:	Dvořákova 2922/16, 669 02, Znojmo
Datum zápisu do obchodního rejstříku:	20. 11. 2000
Identifikační číslo:	26230526
Základní kapitál:	34 632 000 Kč
Statutární orgán:	Starosta města Znojma Ing. Vlastimil Gabrhel

4.1.1 PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ

Společnost se zabývá čtyřmi předměty podnikání. Prvním je vodoinstalátérství a topenářství. Druhým předmět podnikání je výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie nepodléhající licenci realizovaná ze zdrojů tepelné energie s instalovaným výkonem jednoho zdroje nad 50 kW. Třetí předmět podnikání spočívá ve výrobě, obchodu a služeb neuvedených v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. A jako čtvrtým a zároveň posledním předmětem podnikání Znojenské tepelné společnosti, s.r.o. je poskytování technických služeb, které už v současnosti není k dispozici

(zahájeno 30. 08. 2001, ukončeno: 30. 06. 2008)

4.1.2 HISTORIE SPOLEČNOSTI

Společnost Znojemská tepelná společnost, s. r. o. byla založena ve Znojmě roku 2000. Společnost měla zaměření na čtyři oblasti podnikání, a to Vodoinstalatérství, topenářství, Výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, nepodléhající licenci realizovaná ze zdrojů tepelné energie s instalovaným výkonem jednoho zdroje nad 50 kW, Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a Poskytování technických služeb. V roce 2008 Poskytování technických služeb bylo firmou zrušeno, a to na základě rozhodnutí vedení společnosti.

Statutárním orgánem byl zvolen starosta města Znojma a jako prvním jím byl od roku 2000 – 2007 zvolen Ing. Pavel Balík. V dalších letech se na této pozici vystřídali Ing. Petr Nezveda, MUDr. Zbyšek Kaššai a Ing. Vlastimil Gabrhel.

4.1.3 ZAMĚSTNANCI

Tabulka 7 - Zaměstnanci

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zaměstnanci k 31.12.	15	15	12	12	12	12

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky číslo 8 je vidět, že vývoj zaměstnanců se změnil až v roce 2012 a od té doby počet zůstal až do roku 2015 stejný. Společnost v této době neměla potřebu zaměstnance propouštět ani nabírat.

Znojemská tepelná společnost má tři kategorie zaměstnanců, a to funkci ředitele, asistentky a údržbářů kotelen.

Ředitel vyhodnocuje finanční a další analýzy týkající se činnosti firmy, kontroluje a schvaluje finanční rozpočty. Na jednáních s obchodními partnery a dalšími subjekty reprezentuje společnost.

Asistentky ředitele jsou pravou rukou ředitele, mezi jejich hlavní náplň práce patří vyřizování veškeré korespondence, zajišťování termínů schůzek pana ředitele, obsluha bankovního účtu, odpovědnost za pokladnu, fakturace jednání s odběrateli a další.

Topiči-obsluha kotelen se starají o jejich správný chod. Dále je zde jeden technik–mistr, který na obsluhu kotelen dohlíží.

4.1.4 ÚČETNÍ PROGRAM

Společnost využívá ke své činnosti dva účetní programy. Jedním z nich je Winterm. Jedná se o specifický program určený k evidenci měření, kalkulacím, vedení nákladů, vedení záloh a fakturaci provozovatelů, tedy dodavatelů tepelné energie. Druhým účetním programem je Pohoda, který umožňuje plnohodnotné účtování, jak mezd, tak běžného účetnictví. S programem Pohoda pracují studenti v předmětu „Účetní centrum“ v rámci své odborné praxe na Soukromé vysoké škole ekonomické ve Znojmě.

4.1.5 BANKOVNÍ ÚČET A POKLADNA

Společnost splňuje zákonnou povinnost a zveřejňuje bankovní účet podle paragrafu 96 zákona o DPH. Bankovní účet byl zveřejněn 1. 3. 2013 v databázi „Registr plátců DPH“, kterou spravuje ministerstvo financí České republiky. Pokladnu využívá společnost pouze korunovou.

4.2 PŘEHLED POHLEDÁVEK ÚČETNÍ JEDNOTKY VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ

V tabulce číslo 9 jsou vidět pohledávky společnosti v letech 2010 - 2015. Částky jsou uváděny v tis. Kč. Tabulka je zpracována na základě účetních výkazů za jednotlivé roky.

Tabulka 8 - Pohledávky účetní jednotky v letech 2010-2015 (v tis. Kč)

Označení	Položka	Rok					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
C. III.	Krátkodobé pohledávky	6 265	2 179	2 406	8 308	7 152	9 147
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	5 776	429	611	2 324	658	3 029
C. III. 2.	Pohledávky – ovládající a řídicí osoba						
C. III. 3.	Pohledávky – podstatný vliv						
C. III. 4.	Pohledávky za společníky						
C. III. 5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění						
C. III. 6.	Stát – daňové pohledávky	188	775	1 757	40	42	104
C. III. 7	Krátkodobé poskytnuté zálohy	301	975	31	5 994	6 452	6 014
D. I.	Časové rozlišení	22	1 131	- 508	-87	1 938	26
D. I. 1.	Náklady příštích období	22	15	12	15		
D. I. 3.	Příjmy příštích období		1 116	- 520	- 102	1 938	26

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy účetní jednotky

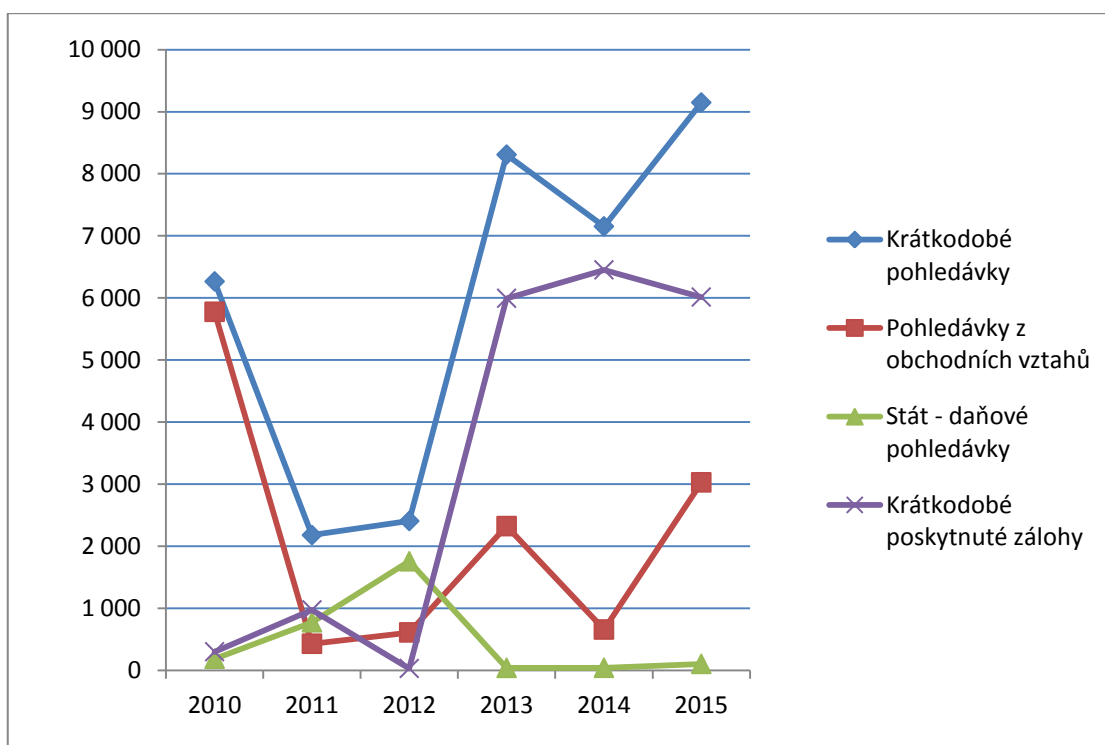
Tabulka číslo 9 je zpracována na základě rozvahy účetní jednotky a je zde znázorněn přehled pohledávek. Je vidět, že společnost nevykazuje ani v jednom ze sledovaných let žádné pohledávky – ovládající a řídicí osoba, pohledávky – podstatný vliv, pohledávky za společníky a sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Tabulka také ukazuje, že Více než 50 % krátkodobých pohledávek tvoří pohledávky z obchodních vztahů. V roce 2014 a 2015 společnost nevykazuje žádné náklady příštích období.

4.2.1 HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA POHLEDÁVEK V ROZVAZE

Na obrázku číslo 1 je znázorněna horizontální analýza pohledávek, nebo-li vývoj pohledávek. Na obrázku číslo 2 je naopak znázorněna analýza vertikální, jinak struktura pohledávek. Je zde možno vidět, jak se jednotlivé položky vyvíjely, zda nastaly nějaké výrazné změny nebo naopak byly sledované položky spíše neměnné.

4.2.1.1 HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA

Obrázek 1 - Vývoj pohledávek – horizontální analýza (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Při rozboru horizontální analýzy je popsán vývoj pohledávek v jednotlivých sledovaných letech 2010 – 2015. Při porovnání roku 2010 a 2011 je u krátkodobých pohledávek patrný pokles o 48,38 %. V roce 2012 byly pohledávky hodně podobné jako v předchozím roce a zvýšily se jen o 4,96%. Opět velmi markantní skok u této položky nastal v roce 2013, a to o 55,08%. Další roky už nenastala žádná významná změna. V roce 2015 vyšplhaly pohledávky od roku 2010 na nejvyšší hodnotu, a to 9 147 tis. Kč. Tento nárůst byl až čtyřnásobný oproti roku 2012 a byl dán výrazným navýšením hodnoty krátkodobých poskytnutých záloh na dodávku energií. Tyto zálohy byly zúčtovány v následujícím období.

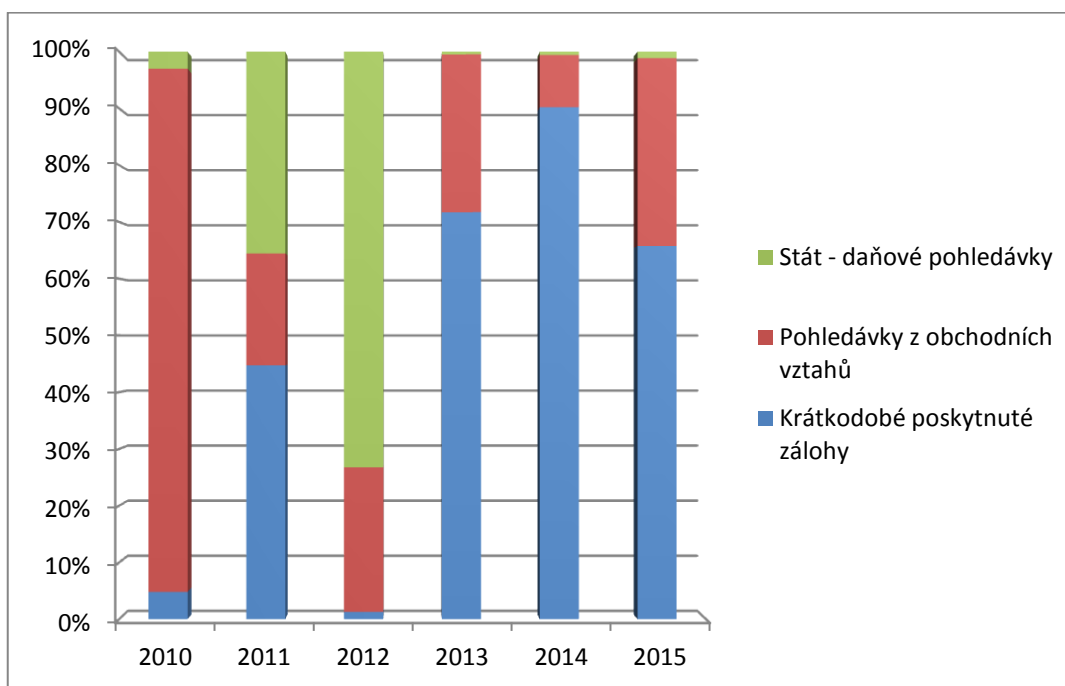
I v položce pohledávky z obchodních vztahů došlo v roce 2011 k významnému poklesu. Při porovnání s rokem 2010 to byl pokles až o 86,18%. Další rok 2012 se téměř hodnoty nezměnily a další výraznější změna nastala až v roce 2013. Oproti roku 2012 pohledávky z obchodních vztahů byly tentokrát vyšší o 58,36%. V roce 2014 nastal rovněž pokles o 55,86%. Druhá nejvyšší hodnota v rozmezí těchto let byla právě v posledním sledovaném roce 2015, kdy pohledávky z obchodních vztahů dosáhly až 3 029 tis. Kč.

Další sledovaná položka daňové pohledávky byla ze všech čtyř nejnižší. V roce 2010 byla hodnota na 1,54 %. V roce 2012 byly daňové pohledávky nejvyšší za celé sledované období a v roce 2013 byla hodnota opět téměř nulová, přesněji 0,37 %. Do roku 2015 nenastala žádná výrazná změna a hodnota se zvýšila pouze jen o 0,85%.

Poslední sledovaná položka byla krátkodobé poskytnuté zálohy. Jejich nejnižší hodnota vznikla v roce 2012, ale na to hned v roce 2013 nastal výrazný růst této položky, a to o 98,95%. Důvodem byla vysoká hodnota uhrazených záloh na dodávky elektrické energie do kotelen. Tyto zálohy byly zúčtovány v následujícím období.

4.2.1.2 VERTIKÁLNÍ ANALÝZA

Obrázek 2 - Struktura pohledávek – vertikální analýza (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Při rozboru z hlediska vertikální analýzy je popsána struktura krátkodobých pohledávek v jednotlivých sledovaných letech 2010 – 2015. Pohledávky z obchodních vztahů představují v roce 2010 největší část krátkodobých pohledávek v podobě 92,19 %. V roce 2011 mají nejvyšší hodnotu krátkodobé poskytnuté zálohy, a to 44,74 %. Velmi blízko této hodnotě byly i daňové pohledávky ve výši 33,57 %. V tomto roce nenastaly žádné markantní rozdíly mezi sledovanými položkami. Naopak v roce 2012 byl velice výrazný rozdíl vidět u daňových pohledávek, kdy tato položka tvořila 73,24 % krátkodobých pohledávek. Pohledávka vznikla díky vysokému nadměrnému odpočtu DPH, který byl zúčtovaný v následujícím roce. Na nejnižší pozici byly krátkodobé poskytnuté zálohy s hodnotou 1,29 %. V nadcházejících třech letech měly vždy nejvyšší podíl krátkodobé poskytnuté zálohy. V roce 2013 tvořily 71,72 %, v roce 2014 až 90,21 % a v posledním sledovaném roce 2015 tvořila tato položka 65,75 % krátkodobých pohledávek. Oproti tomu daňové pohledávky měly podíl ve všech třech letech úplně nejnižší a jejich hodnota se pohybovala kolem 1 %

4.2.2 VÝVOJ POHLEDÁVEK V LETECH 2010 – 2015

V následující tabulce číslo 10 je možno vidět, že pohledávky kolísají nebo se naopak markantně zvyšují. Rozdílem roku 2010 a 2015 je zvýšení pohledávek v roce 2015 o 18,7%. Tuto situaci způsobila větší pohledávka v roce 2013 za nejmenovanou firmou, která je od ledna 2013 v insolvenčním rejstříku. Z tabulky lze také vyčíst, že méně než 3% všech krátkodobých pohledávek jsou pohledávky po lhůtě splatnosti. Částky jsou uváděny v tis. Kč.

Tabulka 9 - vývoj pohledávek v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pohledávky						
k 31. 12.	6 265	2 179	2 406	8 308	7 152	9 147
Pohledávky po						
lhůtě						
splatnosti	7	7	100,071	256, 140	539,970	160,338

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.3 POHLEDÁVKY ZA ODBĚRATELI

Společnost používá k evidenci pohledávek za odběrateli účet 311 – Pohledávky za odběrateli, ke kterému vede také analytickou evidenci podle jednotlivých odběratelů (311.001 – Pohledávka za odběratelem A, 311.002 – Pohledávka za odběratelem B ...).

Společnost má kolem 100 odběratelů. Jsou jimi převážně společenství vlastníků, dále mateřské školy a jiné instituce.

Tabulka 10 - Pohledávky za odběrateli (v tis. Kč)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pohledávky						
za	5 776	429	611	2 324	658	3 029
odběrateli						

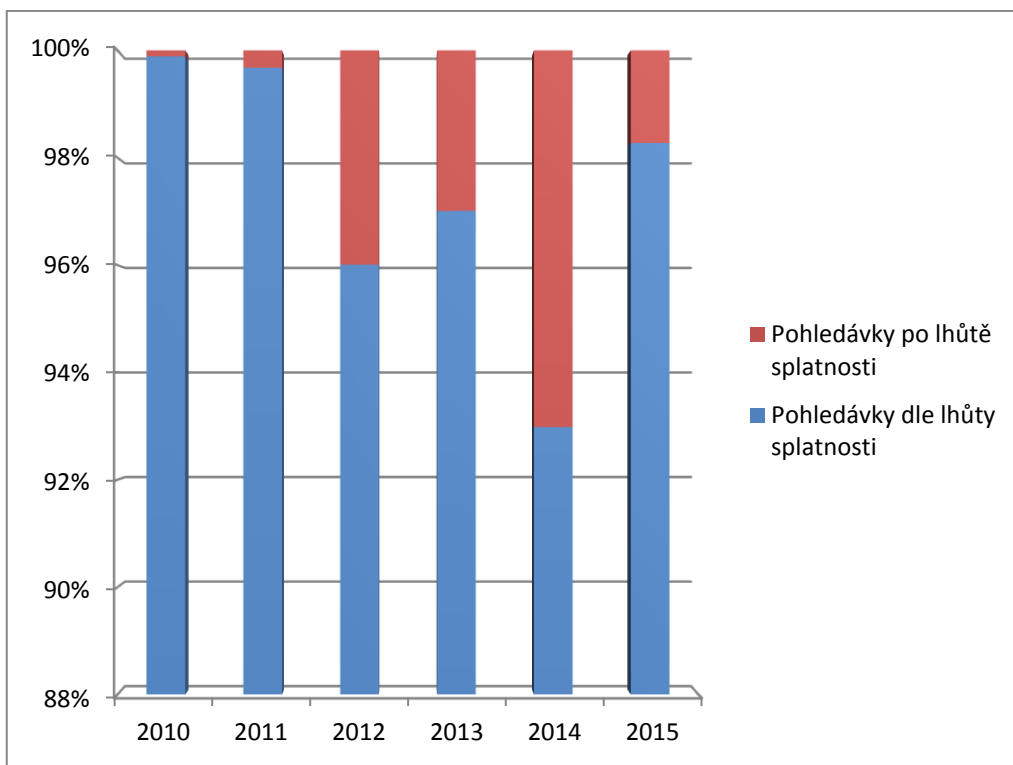
Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky číslo 11 je patrné, že společnost v prvním sledovaném roce 2010 měla nejvyšší pohledávky za odběrateli. V roce 2011 nastal výrazný pokles o 86,18%. Tento pokles vznikl kvůli ztrátě odběratele. Další výrazná změna nastala v roce 2013, kdy vznikl naopak růst pohledávek od minulého roku o 58,36%. V roce 2014 byly pohledávky za odběrateli téměř stejné jako v roce 2012 kvůli ukončení spolupráce s odběrateli.

4.2.4 POHLEDÁVKY PO LHŮTĚ SPLATNOSTI

Společnost eviduje pohledávky podle jednotlivých odběratelů a také podle doby jejich splatnosti. Pohledávky, které jsou po lhůtě splatnosti, rozděljuje dle doby, která uběhla od data, kdy měly být splaceny. Společnost neustále sleduje stav těchto pohledávek. Zjišťuje, zda v některém z období nedochází ke znepokojivému nárůstu, jak se změnil jejich stav ke konci roku oproti začátku roku, jestli došlo k jejich zvýšení nebo snížení. Následující grafy poukazují na stav pohledávek dle lhůty splatnosti a zároveň po lhůtě splatnosti ve společnosti v roce 2010 a v roce 2015.

Obrázek 3 - Struktura pohledávek dle lhůty splatnosti a po lhůtě splatnosti (v %)

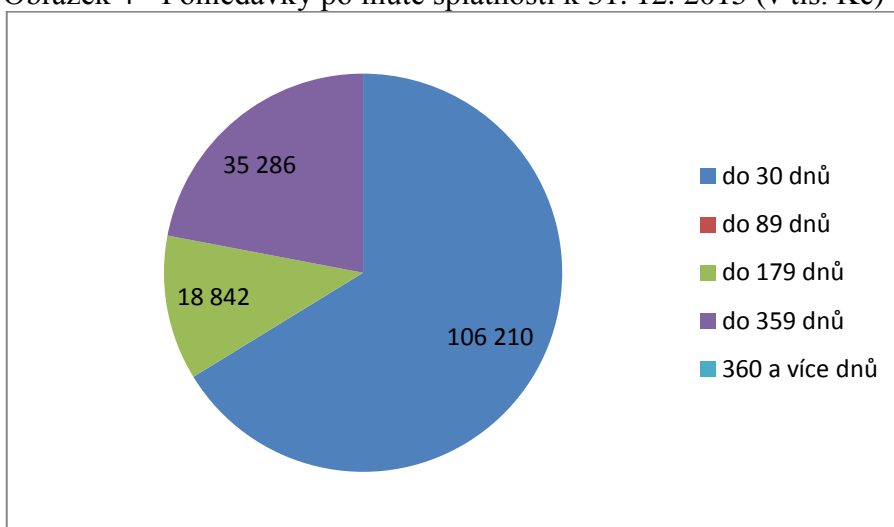
Zdroj: Vlastní zpracování

V obrázku číslo 3 je vidět, že většina pohledávek je splatných. Nejvyšší procento všech pohledávek po splatnosti bylo v roce 2014, a to 7,02 %. Naopak nejméně pohledávek po lhůtě splatnosti měla společnost v roce 2010 a 2011, přičemž v roce 2010 to bylo 0,11 % a v roce 2011 potom 0,32 %.

V následujícím obrázku číslo 4 jsou prezentovány výše pohledávek v letech 2010 – 2015 dle jejich splatnosti. Sestava v programu Pohoda nabízí rozčlenění pohledávek dle data splatnosti:

- 1 – 29 dnů
- 30 – 89 dnů
- 90 – 179 dnů
- 180 – 359 dnů
- 360 a více dnů

Obrázek 4 - Pohledávky po lhůtě splatnosti k 31. 12. 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Oproti roku 2012 je vidět výrazný rozdíl v tom, že ve sledovaném roce 2015 nejsou vykazovány žádné pohledávky po lhůtě splatnosti v rozmezí 30 – 89 dnů a 360 a více dnů. Z uvedených údajů je patrné, že veškeré pohledávky v daném období byly uhrazeny do jednoho roku. V období od 1 – 29 dnů je taktéž největší podíl nesplatných pohledávek, a to v hodnotě 66,24 %, což je o 35,18% více, než v roce 2012.

Společnost však nevykazuje žádné opravné položky, ani nemá vytvořené vnitropodnikové směrnice, což je považováno za nedostatek.

4.3 PŘEHLED ZÁVAZKŮ ÚČETNÍ JEDNOTKY VE SLEDOVANÉM OBDOBÍ

V tabulce číslo 12 jsou vidět závazky společnosti v letech 2010 - 2015. Částky jsou uváděny v tis. Kč. Tabulka je zpracována na základě účetních výkazů za jednotlivé roky.

Tabulka 11 - Závazky účetní jednotky v letech 2010-2015 (v tis. Kč)

Označení	Položka	Rok					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
B.	Cizí zdroje	2 090	485	9 192	3 227	479	654
B. III.	Krátkodobé závazky	2 090	485	9 192	3 227	479	654
B. III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	1 457	0	8 818	2 726	82	330
B. III. 5.	Závazky k zaměstnancům	212	177	169	182	181	200
B. III. 6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	104	90	89	94	95	105
B. III. 7.	Stát – daňové závazky a dotace	114	14	15	225	121	19
C. I.	Časové rozlišení	10 820	10 041	2 407	8 217	8 078	6 615
C. I. 1.	Výdaje příštích období	10 820	10 041	2 407	8 217	8 078	6 615

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy účetní jednotky

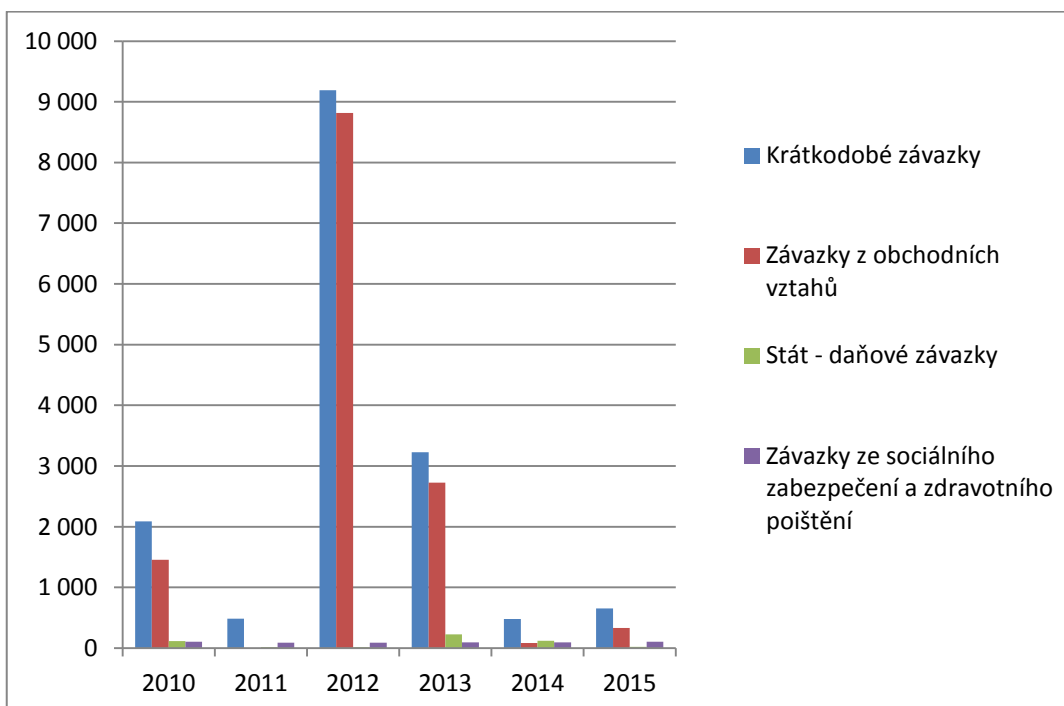
Tabulka číslo 12 je zpracována na základě rozvahy účetní jednotky a je zde znázorněn vývoj závazků ve sledovaném období. Ukazuje, že více než 50% všech krátkodobých závazků tvoří závazky z obchodních vztahů. Nejvíce se měnily v celém sledovaném období daňové závazky. V roce 2011 byly závazky z obchodních vztahů zcela nulové.

4.3.1 HORIZONTÁLNÍ A VERTIKÁLNÍ ANALÝZA ZÁVAZKŮ V ROZVAZE

Na obrázku číslo 5 bude znázorněna horizontální analýza závazků. Na obrázku číslo 6 bude naopak znázorněna analýza vertikální. Na obrázcích bude znázorněno, jak se jednotlivé položky vyvíjely.

4.3.1.1 HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA

Obrázek 5 - Vývoj závazků - horizontální analýza (v tis. Kč.)

Zdroj: Vlastní zpracování

Při rozboru z hlediska horizontální analýzy je popsán vývoj závazků v jednotlivých sledovaných letech. U krátkodobých závazků došlo z roku 2010 na rok 2011 k výraznému poklesu o 62,34%. Naopak hned v následujícím roce 2012 hodnota

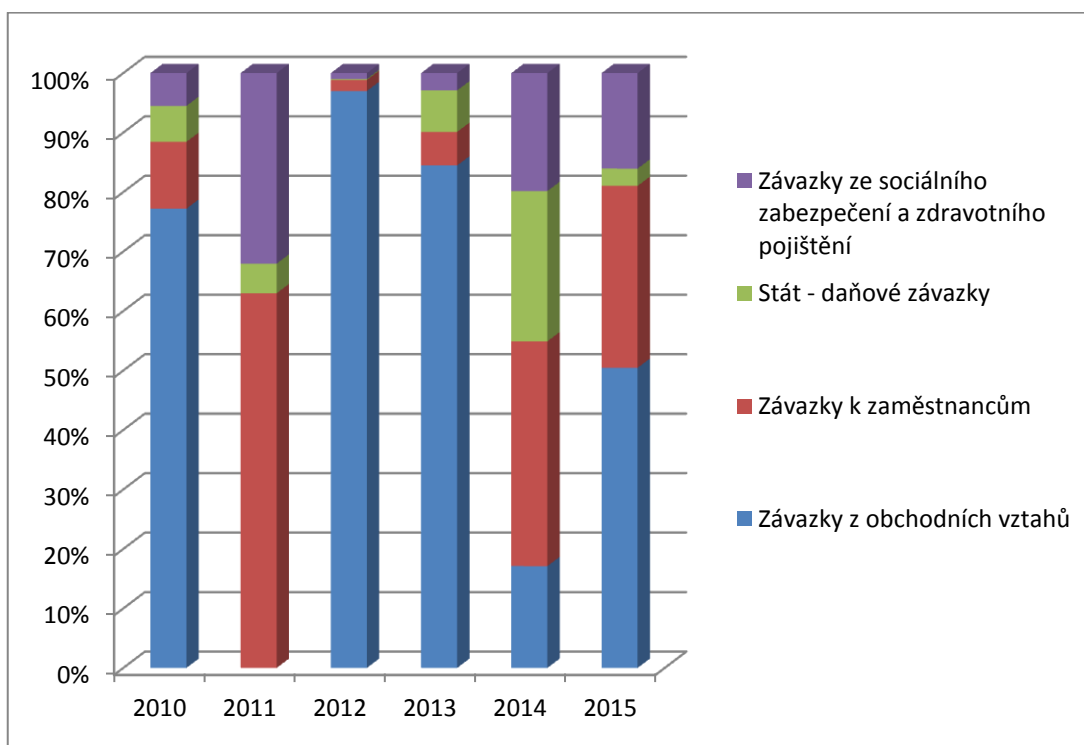
krátkodobých závazků markantně vzrostla, a to o 89,98%. Z uvedených údajů je patrné, že závazky z období 2012 byly zúčtovány až v následujícím roce. Jednalo se především o závazky za dodávku energií. V roce 2013 byly krátkodobé závazky jen o 21,38% vyšší než v roce 2010. V roce 2014 byly závazky velice nízké a jejich hodnota byla více jak šestinásobně nižší než v předchozím roce. I v roce 2015 byla tato položka velmi nízká, a to téměř až pětinašobně než v roce 2013.

U položky závazky z obchodních vztahů došlo taktéž hned v prvních sledovaných letech k významným změnám. Rok 2011 přinesl společnosti nulové závazky z obchodních vztahů. Ale na úkor toho v roce 2012 vyšplhaly závazky na nejvyšší hodnotu ze všech sledovaných let, a to 8 818 tis. Kč. V dalších letech hodnota této položky klesla a v roce 2014 byla opět téměř nulová. V posledním sledovaném roce 2015 byly závazky z obchodních vztahů o 92,78% nižší než v roce 2012.

Další sledovanou položkou u horizontální analýzy jsou daňové závazky. U této položky je vidět, že v posledních třech letech se jejich hodnota stále snižovala. V roce 2013 však byly daňové závazky nejvyšší ze všech sledovaných let ve výši 44,29 %. Poslední sledovanou položkou jsou závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Tyto závazky byly nejnižší v roce 2012, ale jen o nepatrný rozdíl od ostatních let, protože mají téměř stejné hodnoty a ani v jednom roce nenastala žádná výrazná změna.

4.3.1.2 VERTIKÁLNÍ ANALÝZA

Obrázek 6 - Struktura závazků – vertikální analýza (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Při rozboru z hlediska vertikální analýzy je popsána struktura závazků v jednotlivých sledovaných letech 2010 – 2015. Závazky z obchodních vztahů představují v roce 2010 největší podíl krátkodobých závazků v podobě 77,21 %. Naopak v roce 2011 nevykazovala účetní jednotka vůbec žádné. Podíl daňových závazků byl v roce 2010 i 2011 téměř stejný, lišil se jen o 1,06%. Nejvyšší podíl v roce 2011 měly závazky k zaměstnancům ve výši 62,99 %. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění tvořily 32,03 %. V nadcházejícím roce 2012 si vyměnily pozice závazky k zaměstnancům a závazky z obchodních vztahů. Závazky k zaměstnancům se výrazně snížily na 1,86 %. Oproti tomu závazky z obchodních vztahů tento rok markantně vzrostly až na 97 % a byly tak největším podílem krátkodobých závazků v tomto roce. Důvodem byly neuhrazené dodávky za energie. Daňové závazky naopak tvořily podíl nejmenší v podobě 0,16 % a závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění byly o 31,05% vyšší než v předchozím roce. V roce 2013 u závazků z obchodních vztahů nedošlo k výrazné změně, jejich hodnota byla 84,47 %. Zbylé tři položky tvořily velmi podobný podíl. V roce 2014 nevznikl žádný výrazný rozdíl mezi sledovanými

položkami. Nejvyšší byly závazky k zaměstnancům ve výši 37,79 %, hned po nich následovaly daňové závazky ve výši 25,26 %, poté závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, kdy tato položka měla oproti minulému roku celkem výrazný růst, a to o 16,92% a nejnižší položkou se staly závazky z obchodních vztahů ve výši 17,12 %. V roce 2015 už opět začaly dominovat závazky z obchodních vztahů ve výši 50,46 %, závazky k zaměstnancům tvořily 30,58 %, daňové pohledávky byly sedmnáctkrát nižší než první zmiňovaná položka a závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění byly ve výši 16,05 %.

4.3.2 ZÁVAZKY Z OBCHODNÍCH VZTAHŮ DLE LHŮTY SPLATNOSTI

V tabulce číslo 13 je znázorněn vývoj závazků dle splatnosti v letech 2010 -2015.

Tabulka 12 - vývoj závazků v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Položka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Závazky k 31. 12.	2 090	485	9 192	3 227	479	654

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je z tabulky číslo 13 vidět, vývoj závazků dle splatnosti se značně měnil. Z roku 2012 na rok 2015 byl zaznamenán výrazný až čtrnáctinásobný pokles. V roce 2014 byly závazky nejnižší ze všech sledovaných let, a to ve výši 2,97 %.

4.3.3 ZÁVAZKY VŮČI STÁTNÍM INSTITUCÍM

Účetní jednotka platí zálohy daně silniční, a to v průběhu roku. Předpis závazků z titulu záloh účtuje na účet 345 – Ostatní daně a poplatky. Na účet 531 – Silniční daň pak účtuje celkovou částku roční daně.

Za zpracování daňového přiznání je zodpovědná účetní. Po zpracování přichystá platbu daně do banky. Samotná úhrada daně, či zálohy na daň např. v případě silniční daně, již záleží na majiteli firmy.

Veškerá daňová přiznání vytváří daňový poradce. Platební příkazy zpracovává

asistentka na pokyn ředitele. Znojemská tepelná společnost, s. r. o. je specifická tím, že účetní případy zaznamenávají do účetního programu studenti vysoké školy, a to v rámci předmětu „Účetní centrum“. Studenti pracují pod dozorem lektora a vše je pod dohledem již zmiňovaného daňového poradce.

Společnost je plátcem DPH od 1. 7. 2001. Je měsíčním plátcem DPH. U faktur vydaných se účtuje o 15 % DPH, kdy se jedná o dodávku tepelné energie dle zákona č.235/2004Sb., o dani z přidané hodnoty, §47. U fakturace přijaté se sazba odvíjí individuálně od případu. Společnost je k dnešnímu dni 12. 4. 2017 spolehlivým plátcem DPH.

4.4 INVENTARIZACE POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ

Společnost každoročně provádí dokladovou inventuru pohledávek a závazků. Společnost poskytuje služby, takže faktura zároveň slouží jako dodací list.

Není tedy problém doložit existenci pohledávek. Po zkušenosti z dřívějších let již firma nezasílá odběratelům dopisy s žádostí o odsouhlasení pohledávek, tyto confirmace se totiž ve většině případů potvrzené nevracely. Firma tedy zkontroluje, jestli souhlasí účetní stav se skutečným stavem pohledávek a sepíše o tom inventurní zápis. Inventura závazků probíhá stejně. Zkontroluje se účetní stav se stavem skutečným, zkontroluje se, zda existuje nějaký závazek splatný před více než 36 měsíci a provede se inventurní zápis. Pokud firmě přijde confirmační dopis, tento po kontrole závazků potvrzuje a odesílá zpět dodavateli.

4.5 ZHODNOCENÍ FINANČNÍ POZICE SPOLEČNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY

K analýze Znojemské tepelné společnosti, s.r.o. je použita vybraná skupina poměrových ukazatelů finanční analýzy, a to ukazatelů rentability, likvidity a aktivity, které pomohou vytvořit představu o finanční situaci podniku v letech 2010 - 2015.

4.5.1 UKAZATEL RENTABILITY INVESTOVANÉHO KAPITÁLU

V tabulce číslo 14 je znázorněna rentabilita investovaného kapitálu v letech 2010 – 2015. Rentabilita investovaného kapitálu je také nazývána jako výnosnost dlouhodobého investovaného kapitálu. Její pomocí je v následujících výpočtech stanovena výše provozního hospodářského výsledku před zdaněním, kterého společnost dosáhla z jedné koruny, kterou investovali akcionáři a věřitelé.

Tabulka 13 - Rentabilita investovaného kapitálu (v %)

Rok	Výpočet	Výsledek
2010	$2\,195 / (41\,778 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	5,25 %
2011	$1\,106 / (52\,818 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	2,09 %
2012	$1\,053 / (43\,345 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	2,43 %
2013	$990 / (44\,336 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	2,23 %
2014	$105 / (44\,440 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	0,24 %
2015	$207 / (44\,647 + 0 + 0 + 0) * 100 =$	0,46 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve výše uvedené tabulce číslo 14 je znázorněná analýza rentability investovaného kapitálu ve sledovaných letech 2010 – 2015. V roce 2010 je výnosnost dlouhodobého investovaného kapitálu nejvyšší a naopak v roce 2014 je nejnižší.

4.5.2 UKAZATELE LIKVIDITY

Když je společnost nelikvidní, nachází se v platební neschopnosti, tedy v insolvenční. Na druhou stranu, když je likvidita příliš vysoká, snižuje výnosnost společnosti. V následujících tabulkách číslo 15, 16 a 17 jsou znázorněny všechny tři typy likvidit, a to likvidita běžná, pohotová a peněžní.

- BĚŽNÁ LIKVIDITA

U běžné likvidity, v tabulce číslo 15, je vypočteno, kolikrát je společnost schopna hradit závazky, kdy promění všechna svá oběžná aktiva v peněžní prostředky. Uváděné optimum se u běžné likvidity pohybuje kolem 1,5 - 2,5. Čím vyšší hodnota, tím je menší riziko platební neschopnosti.

Tabulka 14 - Běžná likvidita

Rok	Výpočet	Výsledek	Odvětvová hodnota
2010	17 819 / 2 090 =	8,53	1,50
2011	16 554 / 485 =	34,13	1,43
2012	28 839 / 9 129 =	3,16	1,44
2013	33 421 / 3 227 =	10,36	1,74
2014	20 820 / 479 =	43,47	1,53
2015	20 379 / 654 =	31,16	1,51

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky číslo 15 je patrné, že v rozmezí, které uvádí optimum běžné likvidity, se nepohybuje společnost ani v jednom ze sledovaných let. Faktem je, že ani odvětvovým hodnotám z oboru se výsledky nerovnají. Ale pozitivní je, že ve všech sledovaných letech je výsledek vyšší, než odvětvová hodnota. Nejblíže uváděnému optimu je rok 2012. V ostatních letech jsou výsledky běžné likvidity mnohem vyšší než uváděné optimum, tedy to znamená, že společnost má menší riziko, že spadne do platební neschopnosti. Nejvíce likvidní je podle tabulky rok 2014 v podobě 43,47. Nejvíce problematická hodnota je ta, která je menší než 1 a poukazuje na to, že krátkodobé závazky není možné z oběžných aktiv hradit a je nutné je hradit z dlouhodobých zdrojů.

- POHOTOVÁ LIKVIDITA

U pohotové likvidity, v tabulce číslo 16, je vyjádřena schopnost společnosti hradit závazky bez prodeje zásob. Ideální hodnota se pohybuje mezi 1 – 1,5.

Tabulka 15 - Pohotová likvidita

Rok	Výpočet	Výsledek	Odvětvová hodnota
2010	$(17\ 819 - 0) / 2\ 090 =$	8,53	1,39
2011	$(16\ 554 - 0) / 485 =$	34,13	1,28
2012	$(28\ 839 - 0) / 9\ 129 =$	3,16	1,31
2013	$(33\ 421 - 0) / 3\ 227 =$	10,36	1,62
2014	$(20\ 820 - 0) / 479 =$	43,47	1,40
2015	$(20\ 379 - 0) / 654 =$	31,16	1,38

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle tabulky číslo 16 je vidět, že výsledky u pohotové likvidity jsou stejné jako u likvidity běžné. Je to dáno tím, že společnost nemá žádné zásoby ani v jednom ze sledovaných let. To znamená, že opět ani v jednom roce nedosahuje společnost uváděného optima a každý rok je toto optimum překročeno. Tato skutečnost je spíše vhodná pro její věřitele, než její vlastníky, protože vyšší objem pohotových platebních prostředků přináší příliš velké zúročení (například úroky z bankovního účtu)

- PENĚŽNÍ LIKVIDITA

U peněžní likvidity, v tabulce číslo 17, je pomocí výpočtů změřena schopnost společnosti hradit krátkodobé závazky právě v tento okamžik. Doporučená hodnota peněžní likvidity se pohybuje v rozmezí 0,2 – 0,5.

Tabulka 16 - Peněžní likvidita

Rok	Výpočet	Výsledek	Odvětvová hodnota
2010	$11\ 554 / 2\ 090 =$	5,53	1,42
2011	$14\ 375 / 485 =$	29,64	1,48
2012	$24\ 433 / 9\ 129 =$	2,68	1,19
2013	$25\ 113 / 3\ 227 =$	7,78	0,88
2014	$13\ 668 / 479 =$	25,53	1,53
2015	$11\ 232 / 654 =$	17,17	1,65

Zdroj: Vlastní zpracování

U posledního ukazatele likvidity, a to peněžní likvidity, je opět vidět, že v rozmezí uváděného optima se nepohybuje ani jeden výsledek sledovaných let. Nejblíže doporučeným hodnotám je opět rok 2012 s hodnotou 2,68. A z hlediska odvětvových hodnot je nejblíže rok 2013. Nejlépe je společnost schopna hradit své závazky v roce 2011, kdy byl výsledek peněžní likvidity 29,64. Ve všech sledovaných letech je tedy překročena doporučená hodnota, a to znamená, že společnost disponuje s dostatečným množstvím likvidních prostředků a je tak schopna hradit své splatné závazky včas. Poukazuje ale i na to, že společnost neefektivně disponuje s větším množstvím krátkodobých finančních prostředků.

4.5.3 UKAZATELÉ AKTIVITY

V této části bude prostřednictvím obrátkovosti a doby obratu aktiv vypočteno, jak účetní jednotka dokáže být efektivní při hospodaření se svými aktivy.

- POČET OBRÁTEK POHLEDÁVEK

Tabulka 17 - Počet obrátek pohledávek – počet obrátek

Rok	Výpočet	Výsledek
2010	$65\ 151 / 6\ 265 =$	10,40
2011	$61\ 779 / 2\ 179 =$	28,35
2012	$57\ 517 / 2\ 406 =$	23,91
2013	$58\ 560 / 8\ 308 =$	7,05
2014	$51\ 539 / 7\ 152 =$	7,21
2015	$51\ 466 / 9\ 147 =$	5,63

Zdroj: Vlastní zpracování

Obratovost pohledávek je vypočítaná na bázi tržeb a nabývá hodnot v průměru 13,76. Tento počet nám udává, za jak dlouho jsou schopny se pohledávky přeměnit na hotovost. Nejvyšší obratovost má společnost u pohledávek v roce 2011.

- DOBA OBRATU POHLEDÁVEK

Tabulka 18 - Doba obratu pohledávek – hodnoty jsou dány ve dnech

Rok	Výpočet	Výsledek
2010	$360 / 10,40 =$	34,62
2011	$360 / 28,35 =$	12,70
2012	$360 / 23,91 =$	15,06
2013	$360 / 7,05 =$	51,06
2014	$360 / 7,21 =$	49,93
2015	$360 / 5,63 =$	63,94

Zdroj: Vlastní zpracování

U doby obratu pohledávek se dny, kdy byly společnosti jejich pohledávky zaplacené, hned v druhém sledovaném roce snížily. Naopak v roce 2013 a 2015 se doba obratu pohledávek výrazně zvýšila. V průměru činí doba obratu pohledávek necelých 38 dní.

- POČET OBRÁTEK ZÁVAZKŮ

Tabulka 19 - Počet obrátek závazků – počet obrátek

Rok	Výpočet	Výsledek
2010	$65\ 151 / 2\ 090 =$	31,17
2011	$61\ 799 / 485 =$	127,42
2012	$57\ 517 / 9\ 129 =$	6,30
2013	$58\ 560 / 3\ 227 =$	18,15
2014	$51\ 539 / 479 =$	107,56
2015	$51\ 466 / 654 =$	78,70

Zdroj: Vlastní zpracování

Obratovost závazků je vypočítaná opět na bázi tržeb a nabývá hodnot v průměru 13,11. Tato hodnota udává, za jak dlouho jsou schopny se závazky přeměnit v hotovost. Nejvyšší obratovost nastala v roce 2011, jak to bylo i u obratovosti pohledávek.

- DOBA OBRATU ZÁVAZKŮ

Tabulka 20 - Doba obratu závazků – hodnoty jsou dány ve dnech

Rok	Výpočet	Výsledek
2010	$360 / 31,17 =$	11,55
2011	$360 / 127,42 =$	2,83
2012	$360 / 6,30 =$	57,14
2013	$360 / 18,15 =$	19,84
2014	$360 / 107,56 =$	3,35
2015	$360 / 78,70 =$	4,57

Zdroj: Vlastní zpracování

U doby obratu závazků se dny, kdy společnost uhradila své závazky po sledovaném období, hned v druhém sledovaném roce výrazně snížily, což je pro účetní jednotku pozitivní. Oproti tomu v roce 2012 nastalo markantní zvýšení. Další sledované roky byla tato doba obratu závazku opět velmi nízká. V průměru činí doba obratu závazků necelých 17 dní.

- SHRNU TÍ – DOBA OBRATU POHLEDÁVEK VS. DOBA OBRATU ZÁVAZKŮ

Při porovnání doby obratu pohledávek a doby obratu závazků, je zjištěno, že ve všech sledovaných letech kromě roku 2012 společnost úvěruje své odběratelé, protože hradí své závazky v průměru o 34 dní dříve, než inkasuje od odběratelů. Znamená to tedy, že je společnost spíše ve věřitelské pozici. Tato situace je však jiná již ve zmiňovaném roce 2012, kdy společnost inkasuje od svých odběratelů dříve, než hradí své závazky, a to o 42 dní.

4.5.4 DOPORUČENÍ PRO VEDENÍ ÚČETNÍ JEDNOTKY

V této části budou prezentovány návrhy k vyšší efektivnosti v oblasti vymáhání pohledávek od jednotlivých odběratelů a návrhy k možnému zhodnocení finančního kapitálu společnosti.

K vyhodnocení problematiky pohledávek, potažmo opatření, které by mohlo vést k zefektivnění jejich vymáhání, je navrženo vytvořit způsoby vymáhání pohledávek.

Tabulka 21 - Návrh postupu při vymáhání pohledávek

Doba splatnosti	Úkon	Podstata úkonu	Zodpovědná osoba
3 dny před splatností	Telefonický kontakt	U faktur s významnou částkou si ověřit, zda odběratel fakturu obdržel a požádat o včasnou úhradu.	Asistentka ředitele
3 dny po splatnosti	Telefonický kontakt	Zjistit důvod odběratele k nezaplacení faktury. Stanovit termín úhrady do jednoho týdne.	Asistentka ředitele
2 týdny po splatnosti	Písemná upomínka č. 1	Formální upomenutí s žádostí o neprodlenou úhradu závazků.	Účetní
4 týdny po splatnosti	Písemná upomínka č. 2	Formální žádost o navržení reálného splátkového kalendáře.	Účetní
8 týdnů po splatnosti	Předání soudnímu nebo mimo soudnímu vyrovnání	Podle charakteru dlužníka a pohledávky se zvolí možnost podání žaloby pro neplacení, návrh na exekuci nebo se případ předá agentuře pro mimosoudní vymáhání. V krajním případě ukončení dodávek tepla – dle smlouvy s odběratelem.	Ředitel

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce číslo 22 jsou navrženy jednotlivé kroky a termíny, ve kterých bude odběratel (dlužník) kontaktován. Pro poslední bod tabulky, konkrétně ukončení dodávek tepla, je důležité, aby tento úkon byl zaznamenán i ve smlouvě o dodávkách tepla mezi Znojemskou tepelnou společností a každým odběratelem. Je nutno si totiž uvědomit, že odběratele tvoří především Správa nemovitostí, ale i mateřské školy a možné přerušení dodávky by mohlo mít nepříjemné důsledky pro všechny zúčastněné.

Na základě vypracovaných analýz, a tedy analýz ukazatelů likvidity, aktivity a rentability lze říci, že sledovaná společnost se nachází v relativně dobré finanční situaci a nepotýká se s výraznými finančními problémy. Zároveň je ale nutno poukázat na fakt, že výsledné ukazatele rozhodně nezapadají do doporučených hodnot a lze pracovat na jejich zlepšení. Ukázkovým příkladem je ukazatel likvidity, jeho doporučená hodnota je 1,5 – 2,5. Vypočtená hodnota tohoto ukazatele pak je 31,16, a je tedy téměř 12,5násobně vyšší, než maximální doporučená hodnota.

Je sice chvályhodné, že společnost je schopná hradit své závazky, ovšem tento výsledek výrazně ovlivňuje ukazatel rentability, jehož hodnota za rok 2016 vykazuje pouhých 0,46%. Výsledek vypovídá o tom, že výnosnost investovaného kapitálu je necelé půl procento. Je nutno tedy dané ukazatele neseparovat, ale snažit se najít řešení, jak investovat finanční prostředky tak, aby co nejefektivněji zúročily svoji hodnotu. V současnosti je tomu tak, že většina finančních prostředků je vložena na běžných účtech společnosti. Jak je všeobecně známo, poplatky za vedení běžného účtu jsou násobně vyšší, než příjmy z kapitálu na nich vloženém.

V případě Znojemské tepelné společnosti proto doporučuji volné finanční prostředky investovat na finančních či kapitálových trzích. Možností se nabízí hned několik. Např. investice do akcií, dluhopisů, komodit nebo nemovitostí. Všeobecně platí, že míra rizika a délka investování je přímo úměrná zisku. Pro příklad, investice do státních dluhopisů jsou úročeny nízkým procentem, pojí se totiž s nízkým rizikem.

Naopak, investice do akcií a komodit na sebe váží riziko, proto jsou zhodnocovány do výše 20%. (Mašek, 2010)

V současnosti Znojemská tepelná společnost využívá pouze běžného účtu, kde je vklad úročen 0,01 % p.a.. V případě, že se vedení účetní jednotky rozhodne pro investování, doporučila bych, aby se obrátilo se na experta zabývajícího se problematikou finančních trhů.

5 ZÁVĚR

V teoretické části bakalářské práce byla stručně a srozumitelně popsána evidence pohledávek a závazků účetní jednotky. Byly taktéž vysvětleny pojmy, charakteristika účtů týkající se zúčtovacích vztahů a bylo popsáno také jejich účtování. Zmíněna byla také legislativní stránka.

Dále pak se práce věnovala pohledávkám po lhůtě splatnosti, které představují pro podnik značné riziko a mají vliv na jeho finanční zdraví.

Nechyběla ani definice finanční analýzy, horizontální a vertikální analýzy a vybraných poměrových ukazatelů, jako rentabilita, likvidita a aktivita.

V praktické části byla provedena stručná charakteristika společnosti. Pomocí tabulek a grafů byla znázorněna struktura pohledávek dle lhůty splatnosti a po lhůtě splatnosti, jak společnost vykazuje pohledávky a závazky ve vybraných sledovaných letech a také byla rozebrána evidence pohledávek a závazků na základě horizontální a vertikální analýzy a dalšími nástroji finanční analýzy v podobě poměrových ukazatelů.

Po výpočtu finanční analýzy jsme schopni vyhodnotit všechny uvedené ukazatele a říci tak, jak na tom společnost je z hlediska finančního zdraví. Například jestli je ve věřitelské nebo naopak dlužnické pozici.

Při porovnání doby obratu pohledávek a doby obratu závazků, bylo zjištěno, že ve většině letech společnost úvěruje své odběratelé, protože hradí své závazky v průměru o 34 dní dříve, než inkasuje od odběratelů. Tedy bylo zjištěno, že je společnost spíše v pozici věřitelské.

Práce dále obsahuje možné návrhy řešení, které by mohly vést k efektivnosti vymáhání pohledávek od jednotlivých odběratelů a k možnému zhodnocení finančního kapitálu společnosti.

K vyhodnocení problematiky pohledávek, potažmo opatření, které by mohlo vést k zefektivnění jejich vymáhání bylo navrženo zaznamenání způsobů vymáhání pohledávek do vnitropodnikových směrnic společnosti.

5.1 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Tabulka 1 - Účetní případy k účtu 311 – Odběratelé	18
Tabulka 2 - Účetní případy k účtu 314 – Poskytnuté zálohy.....	19
Tabulka 3 - Účetní případy k účtu 315 – Ostatní pohledávky.....	20
Tabulka 4 - Účetní případy k účtu 321 – Dodavatelé.....	21
Tabulka 5 - Účetní případy k účtu 322 – Směnky k úhradě	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 6 - Účetní případy k účtu 325 – Ostatní závazky	22
Tabulka 7 - Účetní případy k účtu 341, 342, 343, 345, 346	26
Tabulka 8 - Zaměstnanci	45
Tabulka 9 - Pohledávky účetní jednotky v letech 2010-2015 (v tis. Kč)	47
Tabulka 10 - vývoj pohledávek v letech 2010 – 2015.....	51
Tabulka 11 - Pohledávky za odběrateli – částky jsou uváděny v tis. Kč.	52
Tabulka 12 - Závazky účetní jednotky v letech 2010-2015 (v tis. Kč)	55
Tabulka 13 - vývoj závazků v letech 2010 – 2015 – částky jsou uváděny v tis. Kč.	59
Tabulka 14 - Rentabilita investovaného kapitálu	61
Tabulka 15 - Běžná likvidita	62
Tabulka 16 - Pohotová likvidita	63
Tabulka 17 - Peněžní likvidita.....	63
Tabulka 18 - Počet obrátek pohledávek – hodnoty jsou dány ve dnech.....	64
Tabulka 19 - Doba obratu pohledávek – hodnoty jsou dány ve dnech.....	65
Tabulka 20 - Počet obrátek závazků – hodnoty jsou dány ve dnech.....	65
Tabulka 21 - Doba obratu závazků – hodnoty jsou dány ve dnech.....	66
Tabulka 22 - Návrh postupu při vymáhání pohledávek	Chyba! Záložka není definována.
Obrázek 1 - Vývoj pohledávek – horizontální analýza	48
Obrázek 2 - Struktura pohledávek – vertikální analýza	50
Obrázek 3 - Struktura pohledávek dle lhůty splatnosti a po lhůtě splatnosti v tis. Kč...	53
Obrázek 4 - Pohledávky po lhůtě splatnosti k 31. 12. 2015 (v tis. Kč).....	54
Obrázek 5 - Vývoj závazků - horizontální analýza	56
Obrázek 6 - Struktura závazků – vertikální analýza.....	58

5.2 SEZNAM ZKRATEK

D – Dal

DPH – Daň z přidané hodnoty

FP – Faktura přijatá

ID – Interní doklad

MD – Má dáti

PPD – Příjmový pokladní doklad

VBÚ – Výpis z bankovního účtu

ČÚS – České účetní standardy

ÚÚ – Úvěrový účet

ZoÚ – Zákon o Účetnictví

5.3 POUŽITÁ LITERATURA

1. RUBÁKOVÁ, Věra, 2015. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2015*. 9. vyd. Praha : GRADA Publishing, a. s., 192 s. ISBN 978-80-247-9693-2.
2. PILÁTOVÁ, Jana a RICHTER, Jaroslav, 2011. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vyd. Olomou: Anag, 120 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
3. MRKOSOVÁ, Jitka, 2016. *Účetnictví 2016: učebnice pro SŠ a VOŠ*. 1. vyd. Brno : Edika, 304 s. ISBN 978-80-266-0885-1.
4. KRAJČOVÁ, Jiřina, PALOCHOVÁ, Marcela a PŠENKOVÁ, Yveta a kol, 2014. *Účetní souvztahnosti podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 372 s. ISBN 978-80-7478-486-6.
5. SKÁLOVÁ, Jana a kolektiv, 2016. *Podvojně účetnictví 2016*. 22. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 192 s. ISBN 978-80-271-0997-6.
6. BRYCHTA, Ivan, KRUPOVÁ, Tereza, a další, 2016. *meritum Účetnictví podnikatelů 2016*. 13. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 544 s. ISBN 978-80-7552-050-0.
7. MULLEROVÁ, Libuše a ŠINDELÁŘ, Michal, 2016. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 208 s. ISBN 978-80-271-9073-7
8. KOVALÍKOVÁ, Hana, 2012. *Vnitřní směrnice pro podnikatele*. 10. vyd. Olomouc : Anag, 408 s. ISBN 978-80-7263-743-0
9. BLECHOVÁ, Beata a JANOUŠKOVÁ, Jana, 2012. *Podvojně účetnictví v příkladech*. 12. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 200 s. ISBN 978-80-247-4185-7.
10. MÁČE, Miroslav, 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 552 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

11. NÝVLTOVÁ, Romana a MARINIČ, Pavel, 2010. *Finanční řízení podniku*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 208 s. ISBN 978-80-247-3158-2.
12. NOVOTNÝ, Pavel, 2016. *Účetnictví pro úplné začátečníky*. 10. vyd. Praha : Grada Publishing, a. s., 200 s. ISBN 978-80-247-5803-9.
13. KRÁLOVÁ, Kateřina, 2013. Závazky z pohledu účetnictví. In: *Portál.POHODA.cz* [online]. Jihlava: Stormware, 16. 9. 2013 [cit. 2017-2-6]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/zavazky-z-pohledu-ucetnictvi/>.
14. BULLA, Miroslav, 2007. Účtová třída 4 - Kapitálové účty a dlouhodobé závazky. In: *Účetní kavárna*. [online] Praha: Wolters Kluwer, 1. 7. 2007. [cit. 2017-2-8]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d2350v3107-uctova-trida-4-kapitalove-ucty-a-dlouhodobé-zavazky/>.
15. KADLEC, Michal. Odložená daň. In: *Portál.POHODA.cz* [online]. Jihlava: Stormware, 15. 7. 2013. [cit. 2017-2-8]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/odlozena-dan/>.
16. ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Opravné položky k majetku. In: *Daňáři online, portál daňových poradců a profesionálů* [online.] Praha: Wolters Kluwer, 21. 9. 2009. [cit. 2017-2-8]. Dostupné z: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d6914v9679-opravne-polozky-k-majetku/?search_query=.
17. DĚRGEL, Martin, 2012. Daně v účetnictví a daních. *Účetnictví: daně v účetnictví a daních*. Praha: Bilance, ČR, roč. 2012, č. 1, s. 8. ISSN 0139-5661.
18. PILÁTOVÁ, Jana, 2017. *Zákon o účetnictví 2017*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 104 s. ISBN 978-80-271-0430-7
19. RŮČKOVÁ, Petra, 2011. *Finanční analýza - 4. aktualizované vydání*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 144 s. ISBN 978-80-247-3916-8

20. RŮČKOVÁ, Petra, 2015. *Finanční analýza – 5. aktualizované vydání*. 5. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 160 s. ISBN 978-80-247-9930-8
21. KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ, Drahomíra, ŠTEKER, Karel, 2013. *Finanční analýza – komplexní průvodce s příklady – 2. Rozšířené vydání*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8
22. PINSON, Linda, 2008. *Anatomy of a Business Plan: The Step-by-Step Guide to Building Your Business and Securing Your Company's Future*. 1. vyd. Andres Rodriguez Image, 351 s. ISBN 13-978-0944205-37-2
23. REJNUŠ, Oldřich, 2014. *Finanční trhy – 4. Aktualizované a rozšířené vydání*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 760 s. ISBN 978-80-247-3671-6
24. KISLINGEROVÁ, Eva, 2011. *Oceňování podniku, 2. Přepřacované a doplněné vydání*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 367 s. ISBN 80-7179-529-1
25. MAŠEK, František. 2010. Investice. In: *Peníze.cz* [online]. Praha: Partners media, s.r.o., 14. 7. 2010. [cit. 2017-4-23]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/akcie/84620-kdo-hleda-jistotu-jen-se-zlatem-pri-investovani-nevystaci>